

Ši projektinė veikla finansuojama iš Mokymosi visą gyvenimą programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Ši medžiaga atspindi projekto vykdytojų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už šios medžiagos turinį bei už galimą informacijos panaudojimą.

PROFESINIO ORIENTAVIMO PROJEKTAS

„STUDENTŲ UGDYMAS KARJERAI – STUDENTO KARJEROS SĖKMĖS LINK“ Nr. EG-2013-196

UGDYMO KARJERAI PRIEMONIŲ RINKINYS

PARENGĖ

Erika Karalaitienė
Jurgita Liutkauskaitė

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

PRATARMĖ

Mielas studente/absolvente,

Karjera – viena iš svarbiausių šiuolaikinio žmogaus gyvenimo dalių, todėl labai svarbu, kad jaunas žmogus gebėtų atpažinti jį supančios aplinkos teikiamas galimybes, mokėtų jas įvertinti ir tinkamai pasirinkti.

Ugdymo karjerai priemonių rinkinys skirtas studentams ir jauniems bedarbiams, siekiantiems išmokti valdyti asmeninę karjerą ir geriau pasiruošti asmeninės karjeros planavimo ir valdymo žingsniams.

Ugdymo karjerai priemonių rinkinio tikslas suteikti studentams ir jauniems bedarbiams žinių, kurios padėtų valdyti savo karjerą ir padėtų pasiekti juos tenkinančių rezultatų. Priemonių rinkinio struktūra apima tokias pagrindines temas, aktualiausias jaunam žmogui, siekiančiam įsilieti į darbo rinką:

- ✓ Karjeros planavimas. Šioje dalyje trumpai pristatomas karjeros planavimo procesas.
- ✓ Pradėk darbo paiešką! Šioje dalyje rasite pagrindinius darbo paieškos būdus, patarimus gyvenimo aprašymo bei motyvacinio laiško rengimui, pasirengimo pokalbiui su darbdaviu etapus, patarimus ką daryti netekus darbo.
- ✓ Naudingos nuorodos ir informacija apima studijų, paramos, savanorystės, į(si)darbinimo formų sritis. Taip pat ši dalis papildyta nuorodomis į darbo paieškos ir karjeros planavimo portalus.
- ✓ Kur gali kreiptis? Dalyje rasi kontaktus, pagal kuriuos gali kreiptis klausti patarimų karjeros planavimo ir įgyvendinimo klausimais.

Žinios įvardintose srityse yra svarbūs kiekvieno žmogaus karjeros kelyje. Tai nėra išsamus karjeros planavimo ir valdymo vadovas, tačiau šiame priemonių rinkinyje rasi koncentruotą aktualiausią informaciją, kurios Tau gali prireikti planuojant savo karjerą.

Autoriai

KARJEROS PLANAVIMAS

KAS YRA KARJERA?

Karjera – tai procesas, kurį planuoja, reguliuoja, valdo ir kontroliuoja pats žmogus. Tai sėkmingas kilimas tarnyboje, visuomeniniame darbe, susijęs su didėjančiu atlyginimu, aukštesniu statusu, prestižu ir nuolatiniu tobulėjimu.

KO REIKIA SĖKMINGAI KARJERAI?

- ✓ Nuolat mokytis
- ✓ Nuolat siekti gerų rezultatų
- ✓ Palaikyti gerus santykius su kolegomis
- ✓ Nesudaryti problemų vadovui
- ✓ Idėjų ir kūrybiškumo
- ✓ Padaryti daugiau, negu tikisi
- ✓ Profesionalumo
- ✓ Motyvacijos
- ✓ Pozityvaus požiūrio
- ✓ Drašos ir pasitikėjimo savimi

KARJEROS PLANAVIMO PROCESAS*

Karjeros planavimas – tai sąmoningas procesas, įgalinantis asmenis priimti ir įgyvendinti faktine informacija paremtus realistinius sprendimus dėl savo karjeros pasirinktoje profesijoje ir valdyti pokyčius ateityje. Karjeros planavimo procesas susideda iš penkių pagrindinių etapų:

1. Savęs įvertinimas. Šio etapo tikslas – pažinti save, objektyviai įvertinti savo polinkius, motyvus, sugebėjimus, padėtį bei asmeninio gyvenimo ir darbo siekius. Reikia pažvelgti į save kritiškai, tarsi kito žmogaus akimis ir sąžiningai atsakyti į tokius klausimus:

- ✓ *Koks žmogus aš esu?*
- ✓ *Kokie yra mano gabumai?*
- ✓ *Kokios yra mano vertybės ir interesai?*
- ✓ *Ką man patinka daryti? Kas nepatinka?*
- ✓ *Kokios yra mano stipriosios ir silpnosios pusės?*
- ✓ *Kokie yra mano pasiekimai?*

2. Galimybių numatymas. Šio etapo tikslas – savo sugebėjimus, interesus, vertybes ir poreikius susieti su konkrečia profesija ir karjeros galimybėmis pagal pasirinktą profesiją. Planuojant karjerą svarbu tiek nepervertinti, tiek ir nepakankamai įvertinti savo galimybes. Be abejo, reikia pasistengti savo galimybes, norus ir polinkius derinti su esamais darbo rinkos poreikiais.

3. Tikslų nustatymas. Aiškiai įvardijus asmeninius siekius ir potencialias galimybes, reikia apibrėžti ir savo karjeros tikslus. Tikslai yra tarsi orientyrai, nurodantys žmogui, ką jis nori pasiekti ir jį turėtų būti:

* Profesinės karjeros planavimo gebėjimų ugdymo D metodika. Prieiga per internetą:

http://skc.vdu.lt/downloads/prof_orient/profesines_karjeros_planavimo_gebejimu_ugdymo_d_metodika.pdf

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

- ✓ *konkretūs ir pamatuojami* (taip lengviau nustatyti, kaip sekasi asmeniui įgyvendinti savo tikslus),
- ✓ *motyvuojantys* (žmonės, iškelę sau pernelyg aukštus, sunkiai įgyvendinamus tikslus, arba atvirkščiai – per žemus karjeros tikslus, gali nusivilti, supratę, kad tai neatitinka jų galimybių, o nerealiūs tikslai dažniausiai sumažina žmonių motyvaciją ir pasiruošimą jų siekti),
- ✓ *visuomet prieš akis* (norint sėkmingai siekti tikslo, jo reikia nepamiršti, todėl yra tikslinga suformuluotą tikslą užsirašyti ar pavaizduoti paveikslu ir jį pakabinti matomoje vietoje, kad laikas nuo laiko būtų galima suformuluotą tikslą matyti, tokiu būdu nuolatos veikiant pasąmonei),
- ✓ *vaizdingi* (tikslai turi būti akivaizdūs, kadangi žmogus turi aiškiai įsivaizduoti, kas įvyks, kai tikslas bus pasiektas),
- ✓ *etiški* (užsibrėžti tikslai turi būti etiški, nekenkti kitiems).

4. Individualaus karjeros plano parengimas. Nustačius tikslus, galima pereiti prie konkretaus individualaus karjeros plano sudarymo. Šiame plane turi atsispindėti keletas svarbių momentų:

- ✓ trumpalaikiai ir ilgalaikiai karjeros tikslai,
- ✓ sekantis profesinio augimo etapas,
- ✓ naujos žinios, gebėjimai, kvalifikacija, patirtis, kurią turi įgyti asmuo,
- ✓ pagrindinės priemonės, kurios leistų pasiekti nusibrėžtus tikslus (pvz., išžestinės studijos, mokymasis po darbo ir pan.);
- ✓ organizacijos įsipareigojimai, padedantys mokiniui ar darbuotojui pasirengti sekančiam karjeros etapui (pvz., mokymų mokykloje ar įstaigoje organizavimas, stažuotės, laikinas darbo vietos pakeitimas ar pervedimas laikinam darbui į kitus padalinius ir pan.).

Individualios karjeros plano pavyzdys internetiniu adresu:

www.karjera.vgtu.lt/studentams/konsultacijos-studentams-ir-absolventams/individualaus-karjeros-plano-rengimas/.

5. Plano įgyvendinimas. Šiame etape svarbu pasirengti darbo paieškai, o jei asmuo dirbantis – svarbu, kad organizacijos aplinka jį palaikytų. Karjeros realizavimo sėkmė labai priklauso nuo vadovų domėjimosi karjeros plano įgyvendinimo rezultatais.

PROFESINĖS KARJEROS SĖKMĖS GARANTAS

Nepriklausomai nuo pasirinkto karjeros kelio, profesinės karjeros sėkmę garantuoja:

- ✓ Domėjimasis naujovėmis
- ✓ Aktyvus veikimas
- ✓ Pasitikėjimas savimi
- ✓ Tikslų sau kėlimas ir jų siekimas

Sėkminga karjera daroma ne dėl įgytų diplomų, o dėl asmeninių savybių atitikimo tam darbui.

NEĮMANOMA GALI TAPTI ĮMANOMA!

PRADĖK DARBO PAIEŠKĄ!

PAGRINDINIAI DARBO PAIEŠKOS BŪDAI

Aktyvūs darbo paieškos būdai

- ✓ Asmeniniai ir profesiniai ryšiai – kontaktų tinklo kūrimas (giminės, pažįstami, buvę bendradarbiai)
- ✓ Tiesioginis kreipimasis į darbdavius

Pasyvūs darbo paieškos būdai

- ✓ Darbo paieška internetinėje erdvėje (www.ldb.lt, www.cvonline.lt, www.cvmarket.lt, www.cv.lt, www.darbo.lt, www.cvbankas.lt, organizacijų internetinės svetainės ir kt.)
- ✓ Spauda („Alio Alytus“, „Alytaus naujienos“, „Lietuvos rytas“, „Miesto laikraštis“ ir kiti regioniniai ar respublikiniai laikraščiai, žurnalai)
- ✓ Atrankos ir įdarbinimo organizacijos ir įstaigos (Lietuvos darbo birža, atrankos kompanijos)
- ✓ Karjeros centrai
- ✓ Registracija elektroninėse CV duomenų bazėse
- ✓ Praktika
- ✓ Laikini darbai
- ✓ Darbo mugės

PARENK SAVO CV!

Kam reikalingas gyvenimo aprašymas? – **Gyvenimo aprašymas (CV)** – tai darbo ieškančio žmogaus vizitinė kortelė. Tai pirmasis prisistatymas potencialiam darbdaviui. Nuo pirmojo įspūdžio priklauso, ar būsi pakviestas į susitikimą. Todėl tavo CV turėtų būti pats geriausias ir pristatyti tave, kaip įdomų, patrauklų ir reikalingą organizacijai. Darbdaviai gauna šimtus CV, o iš karto atmetami netenkinantys keliamų reikalavimų (pvz.: darbo patirtis, kvalifikacija), netvarkingi ar netinkamai parašyti gyvenimo aprašymai.

Pagrindiniai gero CV principai

Nurodyk tik būtiniausius dalykus:

- ✓ CV turi būti trumpas – pakanka vieno ar dviejų puslapių. Bet kuriuo atveju, neviršyk trijų puslapių.
- ✓ Jeigu tavo darbo patirtis nėra didelė, pirma apibūdink savo mokymosi patirtį ir nurodyk, kur ir kokią darbinę praktiką mokymosi metu atlikai.

Rašyk aiškiai ir glaustai:

- ✓ Rašyk trumpais sakiniais.
- ✓ Koncentruokis ties svarbiausiais mokymosi ir darbo patirties aspektais.
- ✓ Nurodyk priežastis, dėl kurių buvo nutrūkęs mokslas ar darbas.

Pritaikyk CV darbui, kurį nori gauti:

- ✓ Prieš siųsdamas CV darbdaviui, patikrink ar jis atitinka reikalavimus.
- ✓ Praleisk informaciją apie darbo patirtį ar mokymąsi, jei tai nėra susiję su darbu, kurį nori gauti.
- ✓ Pabrėžk savo privalumus, atsižvelgdamas į specifinius būsimo darbdavio reikalavimus.

Atkreipk dėmesį į informacijos pateikimą savo CV

- ✓ Aiškiai ir logiškai apibūdink savo gebėjimus ir kompetencijas, kad tavo išskirtinumas būtų lengvai pastebimas.
- ✓ Atkreipk dėmesį į rašybą ir skyrybos ženklus.

Užpildęs CV, jį patikrink:

- ✓ Ištaisyk visas rašybos klaidas bei įsitikink, ar mintys išdėstytos aiškiai ir logiškai.
- ✓ Paprašyk, kad kas nors perskaitytų tavo CV, kad įsitikintum, ar jis tikrai aiškus ir lengvai suprantamas.

Ką reikėtų įtraukti į CV?

- ✓ **Asmeniniai duomenys:** vardas, pavardė, gimimo data, namų adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas. Galima nurodyti ir asmeninio tinklapio adresą.
- ✓ **Išsilavinimas.** Reikia išvardinti mokymosi įstaigas, kuriose studijuota, pradedant nuo paskutiniosios. Galima nurodyti, kokie dalykai studijuoti, paminėti projektus, tezes, mokslinius darbus.
- ✓ **Darbo patirtis.** Nurodomas laikotarpis, kada dirbta (ar dirbama), įmonė, pareigos, galima aprašyti pagrindines atliekamas užduotis, apibrėžti atsakomybės sritis. Darbo patirtis taip pat išdėstoma pradedant nuo paskutiniosios. Patikimiau atrodo kandidatai, kurie nurodo konkrečias savo darbo vietas, o ne abstrakčią sritį.
- ✓ **Interesai.** Darbdavį labiausiai domina tie žmogaus pomėgiai, kurie susiję su vadovavimu, atsakomybe, darbu komandoje ir pan.
- ✓ **Igūdžiai.** Čia reikėtų paminėti užsienio kalbų mokėjimą (įvertinant kalbų mokėjimo lygį, ypač tuomet, kai šie igūdžiai akcentuojami reikalavimuose kandidatams), darbo kompiuteriu igūdžius, vairavimo igūdžius (nurodant vairavimo kategoriją), kitus specialius igūdžius.
- ✓ **Rekomendacijos.** Paprastai reikia dviejų žmonių rekomendacijų. Pageidautina nurodyti tų žmonių telefono numerius.

Europass CV

Gyvenimo aprašymo standartu tampa *Europass CV*. Tai europinio standarto gyvenimo aprašymas, kuris yra oficialiai patvirtintas visoje Europoje.

Europass CV parengtas 28 kalbomis, jį galima nemokamai užpildyti internete (<https://europass.cedefop.europa.eu/editors/en/cv/compose#/cv/compose>) arba atsisiųsti šabloną ir užpildyti kompiuteryje. *Europass CV* šabloną ir užpildytus pavyzdžius galima rasti internetiniu adresu: www.europass.lt

PARENK MOTYVACINĮ LAIŠKĄ!

Motyvacinis laiškas – laiškas, kuriame pateikiami argumentai, kodėl norima dirbti siūlomą darbą ir kodėl būtent tu, o ne kas kitas, yra labiausiai tinkamas kandidatas.

Rašant motyvacinį laišką patariama:

- ✓ **Netuščiažodžiauti**, t.y. kartoti dalykus, kurie jau yra CV
- ✓ **Nepersistengti** liaupsinant save
- ✓ **Nebūti** atviru iki naivumo (pvz., „tikiuosi po penkerių metų užimti jūsų postą“)
- ✓ **Neskubėti** (ar tikrai akcentuojami pagrindiniai dalykai? ar nėra klaidų?)
- ✓ **Nesiųsti** motyvacinio laiško elektroninio pašto žinute (geriau motyvacinį laišką prisegti atskiru dokumentu)
- ✓ **Neišsiplėsti** (ne daugiau nei vienas puslapis)
- ✓ **Nelaukti** paskutinės minutės

Motyvaciniame laiške turi atsispindėti:

- ✓ Trumpas prisistatymas
- ✓ Trumpas paaiškinimas, kodėl domiesi pozicija ir įmone, ir kur apie tai sužinojai
- ✓ Tavo tinkamumas konkrečiam darbui

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

- ✓ Užuomina, kaip galėtum prisidėti prie sėkmingos įmonės veiklos
- ✓ Sakinys, kuriuo įsipareigoji paskambinti pasiteirauti, ar darbdaviui nereikia daugiau informacijos.

Geras motyvacinis laiškas turi būti trumpas, tilpti A4 formato popieriaus lape (geriausia pusė lapo) ir skambėti įtikinamai. Laiške turi atsispindėti entuziazmas, energija, draugiškumas ir profesionalumas, nes jei tu pats netiki, kad sugebėsi darbą dirbti – kiti taip pat nepatikės.

Motyvacinių laiškų pavyzdžiai internetiniais adresais:

- ✓ www.dirbu.lt/lt/pagalba/motyvacinis_laiskas/
- ✓ www.cvmarket.lt/careercenter/motyvacinio-laiskopavyzdys-2-1-23-30
- ✓ www.mokovas.wordpress.com/2010/11/28/motyvacinis-laiskas/
- ✓ www.cv.lt/employee/examples.jsp

KREIPIMOSI LAIŠKAS

Kreipimosi laiškas yra siunčiamas, kai siunčiamas gyvenimo aprašymas bei motyvacinis laiškas, prisegti prie elektroninio laiško. Kreipimosi laišku parodysi pagarbą įmonei, į kurią kreipiesi. Be to, susidarys įspūdis, kad būtent šis darbas tave labai domina, o juk tikriausiai daugybei darbdavių siuntei savo gyvenimo aprašymą.

Kreipimosi laiškas rašomas laisva forma: jame galima nurodyti, kodėl sudomino perskaitytas skelbimas apie siūlomą darbą, kodėl nusprendei dalyvauti atrankoje. Kreipimosi laiške būtinai parašyk savo vardą, pavardę ir kontaktus.

Kreipimosi laiškų pavyzdžiai internetiniais adresais:

- ✓ www.cvmarket.lt/karjeros-centras/kreipimosi-laiskas-2-1-23-368
- ✓ www.ldb.lt/jaunimui/jdc/Dalomoji/taurage/Kreipimosi%20lai%C5%A1ko%20pavyzdys.pdf
- ✓ www.ku.lt/mmsd/files/2012/10/Kreipimosi-lai%C5%A1ko-pavyzdys1.pdf

KOMPETENCIJOS PORTFELIS

Kompetencijos portfelis – tai reprezentacinių dokumentų, faktų ir darbų rinkinys. Jį sudaro gyvenimo aprašymas (CV), diplomai, sertifikatai, pažymėjimai, licencijos, gauti įvertinimai, apdovanojimai, rekomendaciniai laišakai, dalyvavimo tam tikroje veikloje faktai ir kita informacija.

Rengiant kompetencijos portfelį, reikia žinoti tikslą – kam bus pristatomas portfelis, t.y. kokias pareigas norima užimti, į kokį darbą pretenduojama. Taip pat svarbu išsiaiškinti, ko iš pretendento tikisi darbdavys, kokia būsimo veiklos specifika. Reikia gerai apmąstyti, kaip sugrupuoti portfelyje esančius dokumentus bei stengtis, kad portfelis būtų estetiškas, patrauklus ir įsimenamas galimam darbdaviui, atspindėtų savitą pretendento stilių. Tam būtina įsigyti kokybišką segtuvą, kuriame tilptų įvairių formatų dokumentai bei, jei reikia, jų kopijos.

POKALBIS SU DARBDAVIU

Susirasti norimą darbą nėra lengva – reikia dėti daug pastangų. Šiame žingsnyje svarbiausia mokėti save pristatyti darbdaviui, t.y. atskleisti savo žinias, norus, karjeros lūkesčius, parodyti, kad gali dirbti ir prisidėti prie įmonės augimo. Todėl tinkamai pasiruošk pokalbiui su būsimu darbdaviu. Nepamiršk, kad ieškant darbo, vien žinių ir profesinių įgūdžių nepakanka. Tau reikia gebėjimo bendrauti, pateikti ir apginti savo nuomonę. Pamažyt ir apie nuosavo verslo galimybę. Jei esi iniciatyvus, atviras naujovėms, kupinas naujų idėjų, drąsiai įgyvendink savo svajonę, t.y. pradėk nuosavą verslą ir tokiu būdu užsidirbk pinigų.

Pagalvok:

- ✓ Kokioje srityje norėtum dirbti?
- ✓ Ar numatei konkrečią įmonę, kurioje norėtum save realizuoti?
- ✓ Ką turėtum žinoti norėdamas sėkmingai pasiruošti pokalbiui su darbdaviu?
- ✓ Ar esi pasirengęs nuolat atnaujinti savo profesinius įgūdžius ir kvalifikaciją?
- ✓ Ar pagalvojai apie nuosavo verslo galimybę?
- ✓ Kokiu verslu norėtum užsiimti?

Pasiruošk pokalbiui su darbdaviu:

- ✓ Sukaupk kuo daugiau informacijos apie įmonę/įstaigą, su kurios atstovu susitiksi.
- ✓ Gerai pagalvok apie darbą, kurį norėtum dirbti.
- ✓ Atidžiai perskaityk savo motyvacinį laišką ir CV, kuriuos siuntei, pagalvok, kaip paaškinsi teigiamus ir neigiamus aspektus.
- ✓ Pamažyt galimus klausimus, kuriuos gali užduoti, pasirenk į juos atsakymus.
- ✓ Gerai apmažyt, ką norėtum pasakyti apie save ir pageidaujamą darbą.
- ✓ Tvaringai apsirenk, būtų idealu, jei žinotum, kaip toje įmonėje/įstaigoje rengiamasi ir prisitaikytum prie jos darbuotojų stiliaus.
- ✓ Turėk diplomą ir kitus dokumentus.

Patarimai einant į pokalbį su darbdaviu:

- ✓ Niekada nevēluok, tačiau ir nesistenk atvykti daug anksčiau. Abiem atvejais gali sudaryti papildomą rūpestį.
- ✓ Atsakinėdamas į klausimus pokalbio metu žiūrėk pašnekovui į akis, bet nespoksok be saiko.
- ✓ Kalbėk ramiai, aiškiai, nedemonstruok emocijų, ypač neigiamų.
- ✓ Pokalbio metu nieko blogo nekalbėk apie buvusius ar esamus darbdavius.
- ✓ Į klausimus atsakinėk trumpai ir aiškiai, nepasakok ilgų istorijų.
- ✓ Būk atidus, nepertraukinėk pašnekovo, įdėmiai klausykis.
- ✓ Stenkis suvaldyti nerimą, įtampą, nepereik į gynybą, žinok, kad gali būti užduodami provokaciniai klausimai.

Dažniausiai pokalbio metu užduodami klausimai:

- ✓ Kodėl jūs norite dirbti šioje įmonėje?
- ✓ Kodėl pretenduojate į šias pareigas?
- ✓ Kodėl norite keisti darbą? Kodėl ieškote darbo?
- ✓ Kokią patirtį turite šioje srityje?
- ✓ Kodėl mes turėtume būtent jus priimti į darbą?
- ✓ Išvardinkite savo pranašumus ir silpnybes.
- ✓ Kas nepatiko ankstesniame darbe?
- ✓ Kokie jūsų profesiniai laimėjimai?
- ✓ Kuo jūs geresnis už kitus kandidatus?
- ✓ Ką apie jus galėtų papasakoti buvę darbdaviai ar kolegos?
- ✓ Ką galėtumėte pasakyti apie savo buvusį vadovą?
- ✓ Ar galėtumėte gauti rekomendaciją?

- ✓ Kaip elgiatės konfliktinių situacijų metu?
- ✓ Kodėl tiek laiko nedirbote?
- ✓ Kokio atlyginimo tikėtės?
- ✓ Už ką žmogui mokama alga?
- ✓ Ką esate girdėjęs apie mūsų įmonę/įstaigą?
- ✓ Kaip įsivaizduojate save mūsų įmonėje/įstaigoje po vienerių, dvejų, ... metų?

Netipiniai, provokaciniai (kartais agresyvūs) darbdavio klausimai:

- ✓ Jeigu jūs sakote, kad esate protingas ir sumanus žmogus, tai kodėl nesate turtingas?
- ✓ Ką galvojate apie gatvės prekeivius ar valkatas?
- ✓ Kodėl pageidaujate tokio mažo (ar didelio) atlyginimo?
- ✓ Kaip įsitikinti, ar esate doras žmogus?
- ✓ Kodėl kanalizacijos šulinių dangčiai dažniausiai būna apvalūs?

Į provokacinius klausimus nebūtina atsakyti tiksliai (pvz. į paskutinį klausimą), darbdaviui svarbiau kaip tu į tokį klausimą atsakysi, ar nepasimesi, ar būsi originalus su savo atsakymu. Taip pat nerekomenduojama į provokacinį klausimą atsakyti klausimu „O kuo šis klausimas susijęs su būsimu darbu?“. Svarbiausia - nepasimesk!

Tinkamo darbo suradimas nėra paskutinis karjeros žingsnis. Tau nuolat teks sugrįžti į kiekvieną iš jų, iš naujo įvertinti save, savo poreikius ir galimybes. Pastoviai sek savo tobulėjimą, mokykis naujų dalykų, kelk kvalifikaciją. O jeigu pajusi, jog stovi vietoje, nebijok apsvarstyti profesijos ar darbo keitimo galimybių.

Karjera bus sėkminga, tik mokantis visą gyvenimą, nuolat gilinant ir atnaujinant žinias!

PATARIMAI NETEKUS DARBO

Darbo netektis visada yra nepavydėtina patirtis, nes viena yra apie tai kažkur perskaityti, o visai kas kita išgyventi pačiam. Svarbiausia – nepulk į paniką, nepradėk kaltinti aplinkinių ir viso pasaulio. Verčiau veik!

1. **Sužinok savo teises.** Kurį laiką tau teks gyventi iš gerokai mažesnių pajamų, todėl išsiaiškink, ar palikdamas darbovietę, gavai viską, kas priklauso: išeitinę kompensaciją, atlygį už nepanaudotas atostogas ir pan.
2. **Užsitikrink bent menkas pajamas.** Užsiregistruok darbo biržoje ir kreipkis dėl nedarbo socialinio draudimo išmokos (jei turi 18 mėn. darbo stažo). Net jei tai ir laikinas tavo statusas, jis bent trumpam užtikrins tam tikras pajamas.
3. **Kreipkis dėl socialinės paramos.** Jei darbo paieškos užtruko, pasidomėk, kokia socialinė parama ir pagalba tau priklauso.
4. **Susidaryk dienotvarkę.** Nedirbant laisvo laiko yra daugiau nei įprastai, tad nešvaistik jo. Suplanuok, ką veiksi per dieną. Nesėdėk sudėjęs rankų ir atmink, kad darbo paieška – pareigos visu etatu!
5. **Surink „direktorių valdybą“.** Suformuok palaikymo ir paieškos komandą. Nėra nieko gėdinga pasakyti, kad ieškai darbo. Pasakyk apie tai draugams ir pažįstamiems. Kuo daugiau žmonių žinos, kad ieškai darbo, tuo didesnė tikimybė, kad jį kas nors pasiūlys.
6. **Dalyvauk kuo daugiau pokalbių dėl darbo.** Viskam reikia praktikos ir patirties, tad pokalbis dėl darbo gali sukelti nemažai streso. Todėl būk pasirengęs.
7. **Nepervertink savęs.** Neretai netekus darbo ieškoma naujo už panašų atlygį. Tačiau ypač sunkmečiu gali būti sunku rasti gerai apmokamą darbą. Nebūtina priimti pirmo gauto pasiūlymo, tačiau kiek mažesnės pajamos yra geriau nei jokių.
8. **Nevenk naujos patirties.** Neieškok tik atitinkančių tavo buvusių pozicijų darbo pasiūlymų, apsvarstyk ir įsidarbinimo kitos srities specialistu galimybes. Nesikratyk trumpalaikių, terminuotų darbų, nes pinigų tau reikia jau dabar.

9. **Susidėliok išlaidų prioritetus.** Susidaryk sąrašą, kam pirmiausia skirsi turimas pajamas, pvz., finansiniams įsipareigojimams vykdyti, mokesčiams už komunalines paslaugas, maistui ir pan.
10. **Sumažink išlaidas.** Kai kurių išlaidų galima ir atsisakyti pvz., sporto klubui, drabužiams. Jei reikia, pasitark su banko specialistu – galbūt galima susitarti dėl naujų sąlygų ir sumažinti mėnesio būsto paskolos įmokas. O galbūt, buto savininkas, atsižvelgdamas į tavo padėtį, sutiks sumažinti nuomos mokesťį.
11. **Apribok norus.** Atskirk, kas yra tavo (ar tavo šeimos) poreikiai, o kas tik norai. Turi būti pasiruošęs pakeisti savo gyvenimo įpročius. Pradėti galima štai nuo ko:
 - ✓ **Pramogos.** Nebūtina, kad šios skilties tavo biudžete išvis neliktų, nes dėl darbo netekties apskritai kyla nerimas ir įtampa tiek netekusiajam, tiek jo aplinkiniams. Kartkartėmis turėtum sau leisti nueiti į kino filmą, o dėl kavinių –gerai pagalvok.
 - ✓ **Automobiliai.** Dabartinėje visuomenėje, šeimoje visiškai normalu turėti du automobilius. Galbūt netekus darbo, galima išsiversti ir su vienu. Išties nebus taip patogų kaip anksčiau, bet susitaupys nemažai pinigų.
 - ✓ **Maistas.** Jei to nedarei anksčiau, pradėk žiūrėti, ką perki ir svarbiausia – už kiek. Jei mėgai pirkti pusgaminius ar greitai paruošiamus patiekalus bei užkandžius ir nedaug gaminiai namuose, tuomet pradėk gaminti. Žinoma reikės daugiau laiko ir planavimo, bet išlaidos tikrai sumažės. Be to, tai sveikiau.
 - ✓ **Kabelinė televizija.** Tau tikriausiai šis pasiūlymas nepatiks, tačiau dirbdamas ar nedirbdamas, atsikratęs kabelinės televizijos, sutaupysi ne tik keliolika ar keliasdešimt litų, bet ir nemažai laiko. Be to, televizija tave ne tik gaišina, bet ir trumpam apriboja nuo tikrovės. Nors sutaupytos sumos gali pasirodyti nereikšmingos, jos gali išgelbėti prireikus mokėti nuomą ar būsto paskolą.
12. **Neeikvok atsargų.** Neskubėk išnaudoti visų santaupų. Jei jau žūtbūt reikalingi šio „fondo“ pinigai, pabandyk išsiversti tik su jų dalimi, nes jie gali labai greitai baigtis...
13. **Atlik „inventorizaciją“.** Peržiūrėk namuose turimus ar palėpėse susikaupusius nereikalingus daiktus ir juos parduok. Žinoma, neatgausi visos už juos sumokėtos sumos, tačiau šiuo metu tau pravers bet kokios pajamos.
14. **Išnuomok turta.** Jei turi butą ar namą ir negali jo išnuomoti viso, apsvarstyk galimybę išnuomoti vieną ar kelis kambarius. Žinoma, galbūt taps ankštoka ar nepatogu gyventi su svetimais žmonėmis (dėl to nuomą pirmiausia siūlyk pažįstamiems asmenims), tačiau tai yra geresnė išeitis nei netekti viso būsto dėl nemokumo ir įsiskolinimo kreditoriams. Išnuomoti galima ir turimą garažą.
15. **Nelikviduok rezervų.** Nepasiduok pagundai nutraukti savanoriško pensijų kaupimo ar gyvybės draudimo sutarties ir atsiimti lėšų. Geriau laikinai sustabdyti mokėjimus į juos, o atsiimti lėšas patartina tik kraštutiniu atveju, nes nutraukus sutartis liktų nepasiekti ilgalaikiai taupymo tikslai.

SĖKMĖS PLANUOJANT KARJERĄ!

NAUDINGOS NUORODOS IR INFORMACIJA

STUDIJOS

Studijų pasirinkimas Tavo gyvenime yra svarbus žingsnis, kadangi nuo to, kokią studijų programą studijuosi, koks specialistas (-ė) tapsi, priklausys ir tolimesnė tavo karjera. Studijų galimybių tiek Lietuvoje, tiek užsienyje yra labai daug, bet ką pasirinkti?

STUDIJOS LIETUVOJE

Lietuvoje aukštasis mokslas skirstomas į **neuniversitetinį (koleginį)** ir **universitetinį** išsilavinimą.

Neuniversitetinės studijos	Universitetinės studijos
<p>Tai yra vienos pakopos, <u>į praktinę veiklą orientuotos profesinės studijos aukštojoje mokykloje</u>, sudarančios sąlygas įgyti taikomaisiais moksliniais tyrimais ir (ar) taikomąja mokslinė veikla grindžiamą profesinę kvalifikaciją.</p> <p>Neuniversitetinės studijos yra vykdomos kolegijose ir yra vienos pakopos.</p> <p>Studijų kolegijoje trukmė priklausomai nuo studijų formos yra <u>3 metai nuolatinėse studijose, 4 metai iššestinėse studijose</u>. Baigus tos pačios pakopos skirtingų formų studijų programas, įgytas išsilavinimas yra lygiavertis.</p> <p>Baigus neuniversitetines studijas, įgyjamas aukštasis išsilavinimas ir išduodamas aukštojo mokslo profesinio bakalauro diplomas.</p> <p>Į kolegijas konkurso būdu priimami asmenys, turintys ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, t. y. baigę vidurines mokyklas, gimnazijas ar profesinėse mokyklose įgiję brandos atestatą.</p> <p>Priėmimas į kolegijas vykdomas bendrojo priėmimo metu per LAMA BPO sistemą (www.lamabpo.lt).</p> <p>Lietuvoje galima rinktis neuniversitetines studijas iš 13 valstybinių ir 11 nevalstybinių aukštųjų neuniversitetinių mokyklų (kolegijų).</p>	<p>Tai yra nuosekliosios studijos, sudarančios sąlygas asmeniui įgyti <u>teoriniu pasirengimu ir moksliniais tyrimais grindžiamą aukštąjį išsilavinimą ir kvalifikaciją, taip pat mokslo laipsnį</u> (apgynus disertaciją).</p> <p>Universitetinės studijos yra <u>trijų pakopų</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ pirmoji pakopa – pagrindinės studijos (<u>4 metai nuolatinės studijos, 5 metai iššestinės studijos</u>)✓ antroji pakopa – magistrantūra ir specialiosios profesinės studijos✓ trečioji pakopa – rezidentūra, meno aspirantūra, doktorantūra. <p>Baigus tos pačios pakopos skirtingų formų studijų programas, įgytas išsilavinimas yra lygiavertis.</p> <p><u>Baigus pirmosios pakopos studijas, įgyjamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis</u>, baigus <u>magistrantūrą – magistro kvalifikacinis laipsnis</u>, baigus <u>doktorantūrą – mokslo daktaro laipsnis</u>, baigus <u>meno aspirantūrą – meno licenciatų diplomą</u>, o baigus <u>rezidentūrą – rezidentūros pažymėjimas</u>.</p> <p>Nepertraukiamos universitetinės studijos, apimančios pirmąją ir antrąją pakopas, vadinamos vientisosiomis. Studijų metu įgyta kvalifikacija prilygsta antrosios studijų pakopos kvalifikacijai.</p> <p>Į universitetus konkurso keliu priimami asmenys, turintys ne žemesnį nei vidurinį išsilavinimą, t. y. baigę vidurines mokyklas, gimnazijas ar profesinėse mokyklose įgiję brandos atestatą. Priėmimas į universitetus vykdomas bendrojo priėmimo metu per LAMA BPO sistemą (www.lamabpo.lt).</p> <p>Lietuvoje galima rinktis universitete studijas iš 14 valstybinių ir 8 nevalstybinių aukštųjų universitetų.</p>

Saltinis: <http://www.aikos.smm.lt/aikos/>

Pirmą kartą **studijuojant aukštojoje mokykloje** (tiek kolegijoje, tiek ir universitete) nepriklausomai nuo to, kurioje pakopoje studijuosi, **turi galimybę pretenduoti į valstybės finansuojamą vietą**, t.y. gauti „studijų krepšelį“. Valstybės finansuojamą vietą gali gauti tiek stojant į nuolatinės, tiek į iššestinės formos studijas. Jei netenkintų studijų kokybė ar sąlygos, studijų krepšelį, sėkmingai išlaikius semestro egzaminus, gali „persinešti“ į tos pačios srities studijų programą toje pačioje ar kitoje aukštojoje mokykloje arba nutraukti studijas be finansinių pasekmių.

Aukštosios mokyklos kas semestrą ar vienerius studijų metus peržiūri studijų rezultatus. Jei valstybės finansavimą gaunančio studento vidurkis bus daugiau kaip 20 proc. žemesnis už bendrą kurso vidurkį, studijų krepšelio jis neteks. Jo krepšelis atiteks geriausiai besimokančiam iki tol mokėjusiam už studijas bendrakursiui. Tačiau jeigu nuspręsi nutraukti studijas viduryje semestro arba būsi pašalintas (-a) iš aukštosios mokyklos, privalėsi gražinti gautą studijų krepšelį.

Studijų krepšelio gražinimas

Valstybės biudžeto lėšos, skirtos studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, arba jų dalis gražinamos į valstybės biudžetą, jeigu asmenys nutraukia studijas savo noru (**išskyrus** tuos atvejus, **kai studijos nutraukiamos per pirmųjų studijų metų pirmąjį semestrą**), taip pat kai asmenys pašalinami iš aukštosios mokyklos jos nustatyta tvarka.

Asmuo **atleidžiamas** nuo kainos gražinimo, kai:

- ✓ studijų semestrą baigė aukštosios mokyklos nustatytu laiku, neturi akademinė skolų ir ne vėliau kaip iki naujo studijų semestro pradžios raštu pranešė aukštajai mokyklai apie studijų nutraukimą arba asmuo įvykdė studijų programos reikalavimus, įskaitant baigiamojo darbo pateikimą aukštajai mokyklai, tačiau baigiamojo darbo negynė (neapgynė);
- ✓ teisės aktų nustatyta tvarka buvo pripažinti neįgaliais ir pateikia fondui tai patvirtinančią pažymą;
- ✓ kurie rotacijos metu neteko studijų krepšelio, neturi akademinė skolų ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo studijų rezultatų palyginimo paskelbimo aukštojoje mokykloje ir raštu pranešė aukštajai mokyklai apie studijų nutraukimą;
- ✓ kuriems sesija buvo pratęsta ir studijų semestrą jie baigė aukštosios mokyklos nustatytu laiku, neturi akademinė skolų ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pratęstos sesijos termino pabaigos raštu pranešė aukštajai mokyklai apie studijų nutraukimą;
- ✓ kurie buvo išvykę dalinėms studijoms užsienyje pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis, neturi akademinė skolų ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo studijų semestro užsienio aukštojoje mokykloje pabaigos raštu pranešė aukštajai mokyklai apie studijų nutraukimą;
- ✓ kurie buvo išleisti akademinė atostogų dėl ligos gydytojui ar gydytojų konsultacinei komisijai rekomendavus arba nėštumo ir gimdymo arba vaiko priežiūros atostogų ir nepasibaigus akademinė atostogų terminui raštu pranešė aukštajai mokyklai apie studijų nutraukimą;
- ✓ miršta.

Plačiau <https://www.vsf.lt/lt/studiju-krepselio-grazinimas>

Negavus valstybės finansuojamos vietos tu **gali studijuoti valstybės nefinansuojamoje vietoje**, t.y. savo lėšomis, ir už studijas mokėti aukštosios mokyklos nustatyta metinę studijų kainą. Tačiau, jeigu tu studijuosi ir pasieksi geriausius studijų rezultatus, gausi teisę į sumokėtos už studijas kainos kompensavimą.

Studijų kainos kompensavimas

Už studijas sumokėta kaina gali būti kompensuojama **pirmosios pakopos** ar **vientisųjų** studijų studentams, pasiekusiems geriausių studijų rezultatų. Teisę į sumokėtos už studijas kainos kompensavimą turi Lietuvos aukštojoje mokykloje **valstybės nefinansuojamoje vietoje** atitinkamą studijų laikotarpį baigęs asmuo:

- ✓ kuris turi teisę į valstybės finansuojamą studijų vietą ar į studijų kainos kompensavimą (Mokslo ir studijų įstatymo 72 straipsnis);
- ✓ kuris neturi akademinė skolų;
- ✓ kurio studijų rezultatų vidurkis ne mažesnis už jo aukštosios mokyklos, jo studijų programos ir formos to paties kurso atitinkamo laikotarpio studijų rezultatų vidurkį.

Pats asmuo neturi kreiptis į Fondą ar aukštąją mokyklą dėl už studijas sumokėtos kainos kompensacijos skyrimo. Sąrašą geriausiai besimokančių asmenų, kurie gali gauti už studijas sumokėtos kainos kompensaciją, sudaro pačios aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka ir pateikia Valstybiniam studijų fondui. Visi asmenys, esantys tame sąrašė, informuojami tame sąrašė aukštosios mokyklos nurodytu studento elektroninio pašto adresu.

Plačiau

✓ <https://www.vsf.lt/lt/studiju-kainos-kompensavimas>

✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430&p_query=&p_tr2= - LR Mokslo ir studijų įstatymas

Baigei kolegiją, bet nori siekti universitetinio bakalauro ar magistro diplomo?

Jeigu Tu sieki universiteto bakalauro ar magistro išsilavinimo ir diplomo tačiau nepasisekė iš karto įstoti į pasirinktą universitetą ir baigei studijas kolegijoje, gali rinkti **išlyginamąsias (pokolegines) arba papildomas studijas** universitete.

Išlyginamosios (pokolegines) studijos	Papildomosios studijos
<p>Tai pirmosios pakopos universitetinės studijos, skirtos kolegijų absolventams, baigusiems to profilio studijų programas, turintiems aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, įgijusiems profesinę kvalifikaciją arba profesinio bakalauro laipsnį ir <u>norintiems įgyti universitetinį išsilavinimą</u>.</p> <p>Studijų trukmė bei apimtis priklauso nuo universiteto ir studijų krypties, į kurią ketina stoti stojantysis.</p> <p>Išlyginamąsias (pokolegines) studijas galima rinktis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vilniaus universitete (http://www.ef.vu.lt/lt/studijos/stojantiesiems/bakalauro-studijos/islyginamosios-studijos/) ✓ Vilniaus universiteto Kauno humanitariniame fakultete (http://www.khf.vu.lt/lt/studijos/pokolegines-studijos/) ✓ Vilniaus Gedimino technikos universitete (http://stojantiesiems.vgtu.lt/studijos-kolegiju-absolventams/islyginamosios-studijos/) ✓ Mykolo Romerio universitete (http://www.mruni.eu/lt/busimiems_studentams/bakalauro_s_tudijos/stojantiems_II/3_kursas/) ✓ Klaipėdos universitete (Sutrumpintos studijos) (http://www.ku.lt/stojantiesiems/) ✓ Šiaulių universitete (http://www.su.lt/stojantiesiems/priemimas/kolegiju-absolventams/) ✓ ISM Vadybos ir ekonomikos universitete (http://www.ism.lt/index.php/76752) <p>Baigusiems išlyginamąsias (pokolegines) studijas išduodamas bakalauro diplomas.</p>	<p>Tai studijos, skirtos asmenims, kurių turimas aukštasis išsilavinimas yra nepakankamas tolesnėms pageidaujamos krypties (šakos) <u>aukštesnės pakopos (magistrantūros)</u> ar vientisosioms studijoms.</p> <p>Studijų trukmė bei apimtis priklauso nuo universiteto ir studijų krypties, į kurią ketina stoti stojantysis.</p> <p>Papildomosios studijos organizuojamos kai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Asmuo yra baigęs kolegines studijas. ✓ Pasirinkta magistrantūros studijų kryptis nesutampa su asmens baigtų universitetinių pirmosios pakopos studijų pagrindine ar gretutine kryptimi, išskyrus atvejus, kai Universiteto Senatas yra priėmęs nutarimą, kad šias pirmosios pakopos universitetines studijas baigusiam stojančiajam į konkrečias studijų programas pakanka nustatyto pobūdžio ir trukmės praktinės veiklos patirties. <p>Papildomasias studijas galima rinktis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vilniaus universitete (http://www.vu.lt/lt/studijos/neformaliuju-studiju-klausytojams/papildomosios-studijos/) ✓ Vilniaus Gedimino technikos universitete (http://stojantiesiems.vgtu.lt/studijos-kolegiju-absolventams/papildomosios-studijos/) ✓ Mykolo Romerio universitete (http://www.mruni.eu/lt/busimiems_studentams/magistrant_uros_studijos/taisykles/) ✓ Vilniaus dailės akademijoje (http://www.vda.lt/index.php/pageid/1001) ✓ Kauno technologijos universitete (http://www.ktu.lt/lt/informacija_stojantiesiems/papildomos_studijos/papildomosios_studijos.asp) ✓ Vytauto Didžiojo universitete (http://www.vdu.lt/lt/studijos/papildomosios-studijos-kolegiju-absolventams/) ✓ VU Kauno humanitariniame fakultete (http://www.khf.vu.lt/lt/studijos/papildomosiosstudijos/) ✓ Lietuvos sporto universitete (http://www.lkka.lt/studijos/islyginamosios-studijos/) ✓ Aleksandro Stulginskio universitete (http://www.asu.lt/noriu_studijuoti_lzuiu/lt/36763) ✓ Klaipėdos universitete (Papildomosios studijos) (http://www.ku.lt/stojantiesiems/) ✓ Šiaulių universitete (http://www.su.lt/stojantiesiems/priemimas/kolegiju-)

[absolventams](#))

- ✓ **ISM Vadybos ir ekonomikos universitete**
(<http://www.ism.lt/index.php/76752>)
- ✓ **Kazimiero Simonavičiaus universitete**
(Kolegijų absolventams)
(<http://www.ksu.lt/stojantiesiems/studiju-programos/>)
- ✓ **VU Tarptautinio verslo mokykloje**
(<http://www.tvm.vu.lt/lt/main/busimiems/po-kolegijos/papildomosios/versl-vadyb-nen>)

Baigusiems papildomasias studijas išduodama to universiteto, kuriame studentas studijavo papildomas studijas, **akademinė pažyma**. Baigusiems papildomasias studijas suteikiama galimybė dalyvauti priėmimo į to universiteto antrosios studijų pakopos (magistrantūros) studijų programas.

STUDIJS UŽSIENYJE

Studijos užsienyje gali būti pagrindinės, papildomos, antrosios arba trečiosios pakopos (podiplominės, daktaro studijos). Kelių pakopų studijos trunka nuo 4 metų (3 metai bakalauro ir 1 metai magistro) iki 10 ir daugiau metų (įskaitant bakalauro, magistro ir daktaro studijų laikotarpį). Aukštojo mokslo sistema skirtingose užsienio šalyse gali būti labai skirtinga, todėl renkantis studijas užsienyje pirmiausia svarbu apsispręsti kurioje šalyje norisi studijuoti ir po to išanalizuoti tos šalies aukštojo mokslo sistemą, išsirinkti universitetą ir išsiaiškinti priėmimo sąlygas.

Kitas studijų užsienyje variantas (kaip sudėtinė studijų programos dalis) yra studijos pagal **Erasmus** programą (studentų mobilumas studijoms). Studijas pagal Erasmus programą galima rinktis studijuojant Lietuvos aukštosiose mokyklose, kurios teikia tokią galimybę. Studijos pagal mainų programą paprastai trunka 1-2 semestrus.

Studentų mobilumo studijoms veikla sudaro sąlygas mokslo ir studijų institucijų (aukštųjų mokyklų ir mokslinių tyrimų institutų) studentams praleisti integruotą studijų laikotarpį kitoje šalyje, dalyvaujančioje Mokymosi visą gyvenimą programoje.

Minėta veikla leidžia pasisemti studijų, kalbos ir kultūrinių žinių, skatina institucijų bendradarbiavimą ir praturtina studentus priimančių institucijų švietimo aplinką, leidžia plėsti patirties užsienyje pasisėmusių būsimų specialistų bazę, palengvina kreditų perkėlimą ir studijų užsienyje pripažinimą, taikant Europos kreditų perkėlimo sistemą (ECTS) arba atitinkamą kreditų sistemą.

Konkursai studijoms pagal Erasmus vyksta kovo-balandžio mėnesiais ir juos skelbia Lietuvos aukštųjų mokyklų tarptautinių ryšių skyriai.

Nori išvykti studijoms pagal Erasmus programą? Kreipkis į Alytaus kolegijos Tarptautinių ryšių skyrių.

ALYTAUS KOLEGIJOS TARPTAUTINIŲ RYŠIŲ SKYRIUS

217 kabinetas, Studentų g. 17, 62252 Alytus
Tel. 8-315-79342
El. paštas: trs@akolegija.lt

Tarptautinių ryšių skyriaus vedėja
Rozalija Radlinskaitė
El. p.: rozalija.radlinskaite@akolegija.lt

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

Tarptautinių ryšių skyriaus administratorė

Jurga Rybelytė

El. p.: jurga.rybelyte@akolegija.lt

<http://www.akolegija.lt/?id=show&nr=119>

Daugiau apie Erasmus studijas čia:

http://www.smpf.lt/lt/programos/erasmus/studentu_mobilumas_studijoms

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www.aikos.smm.lt/aikos/index.htm> - Informacija apie profesijas, kvalifikacijas, švietimo ir mokslo institucijas Lietuvoje
- ✓ www.studijos.lt - Išsami informacija apie mokslus ir studijas Lietuvoje. Universitetai, mokyklos, švietimo naujienos, egzaminai, informacija, kur stoti
- ✓ <http://www.kurstoti.lt> - Apie studijas Lietuvoje ir užsienyje
- ✓ <http://www.lamabpo.lt/> - Informacija apie bendrąjį priėmimą į Lietuvos aukštąsias mokyklas, studijų programas, konkursinio balo skaičiuoklė
- ✓ <http://www.studyinlithuania.lt/lt/> - Apie studijas Lietuvoje
- ✓ http://lietuva.lt/lt/mokslas_ir_svietimas/studijos_lietuvoje - Trumpa informacija apie studijas Lietuvoje
- ✓ <http://www.rinkispats.lt/> - Informacija apie studijas, darbą, karjerą, savanorystę
- ✓ <http://www.skvc.lt/content.asp?id=484> - Informacija apie Lietuvoje įgytą išsilavinimą ir jo pripažinimą
- ✓ http://www.kastu.lt/studijos_uzsienyje - Informacija apie studijas užsienyje, stojimo procesą į užsienio aukštąsias mokslo įstaigas, teikia atsakymus į visus klausimus, susijusius su studijomis ir gyvenimu užsienyje
- ✓ <http://eac.osf.lt/lt/> - Studijų užsienyje informacijos centras
- ✓ <http://www.zinauviska.lt/lt/mokymasis/studijos-uzsienyje> - Informacija apie studijas užsienyje pagal šalis
- ✓ <http://fox.lt/> - Apie studijas užsienyje
- ✓ <http://www.kalba.lt/studijos-uzsienyje/> - Apie studijas užsienyje
- ✓ http://www.smpf.lt/lt/tikslines_grupes/aukstasis_mokslas - Informacija apie studijas ir praktiką užsienyje
- ✓ <http://www.skvc.lt/content.asp?id=475> - Informacija apie užsienyje įgytą išsilavinimą ir jo pripažinimą
- ✓ http://www.smpf.lt/lt/programos/erasmus/studentu_mobilumas_studijoms - Informacija apie Erasmus studijas

Ši projektinė veikla finansuojama iš Mokymosi visą gyvenimą programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Ši medžiaga atspindi projekto vykdytojų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už šios medžiagos turinį bei už galimą informacijos panaudojimą.

PARAMA

Studijuodamas aukštojoje mokykloje Tu gali gauti įvairią finansinę paramą, kurią administruoja Valstybinis studijų fondas (<http://www.vsf.lt/>).

Valstybės paskola	Valstybės remiama paskola
<p>Valstybės paskola yra <u>paskola studijų įmokai mokėti</u>. Ji teikiama iš valstybės lėšų Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų suteikimo, administravimo ir gražinimo tvarkos aprašo (toliau Aprašas) nustatyta tvarka.</p> <p>Šios paskolos suma per semestrą negali viršyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 94 straipsnio 4 dalyje nustatyto studijų įmokos dydžio už semestrą.</p> <p><u>Teisę gauti valstybės paskolą turi Lietuvos valstybinių aukštųjų mokyklų pirmosios pakopos, vientisųjų studijų ir antrosios pakopos studijų studentai, kurie moka Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 94 straipsnio 4 dalyje nustatyto dydžio studijų įmoką</u> (studijuoja valstybės nefinansuojamoje vietoje).</p> <p>Valstybės paskola gali būti skiriama studentui kas semestrą. Valstybės paskola teikiama 2 kartus per metus, pavasario ir rudens semestruose, laikantis Paskolų teikimo studentams nuostatų.</p> <p><u>Valstybės paskola turi būti pradėta gražinti praėjus ne daugiau kaip 2 metams nuo studijų</u>, kurioms buvo gauta paskola, baigimo, nutraukimo ar paskolos gavėjo išbraukimo iš studentų sąrašų.</p> <p>Plačiau</p> <ul style="list-style-type: none">✓ https://www.vsf.lt/lt/valstybes-paskolos✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=351524 - Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų suteikimo, administravimo ir gražinimo tvarkos aprašas✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=379780 - Paskolų teikimo studentams nuostatos	<p>Valstybės remiamos paskolos yra:</p> <ol style="list-style-type: none">1. paskola studijų kainai - maksimali suma už vienerius metus mokama studijų kaina, išmokama į aukštosios mokyklos sąskaitą pagal pateiktą prašymą rudens semestru ir pavasario semestru iki liepos 1 dienos;2. paskola gyvenimo išlaidoms 6500 lt. Ši paskola išmokama lygiomis dalimis kiekvieną mėnesį iki liepos 1 dienos (paskutinio kurso studentams išmokama iki studijų pabaigos) į paskolos gavėjo asmeninę sąskaitą;3. paskola dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis. Šios paskolos maksimali suma yra 7800 lt, paskola išmokama visa iš karto į paskolos gavėjo asmeninę sąskaitą. <p>Kiekvienais mokslo metais studentas gali kreiptis dėl naujos paskolos.</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Paskolos gražinimo pradžia - metai po studijų baigimo ar nutraukimo✓ Paskolos gražinimo trukmė - 15 metų✓ Palūkanos pradedamos mokėti iš karto po pirmosios paskolos dalies išmokėjimo, mokamos nuo išmokėtos ir negražintos paskolos sumos✓ Prasidėjus paskolos gražinimo laikotarpiui galimi atidėjimai (paskolos gavėjas pirmiausiai privalo tartis su banku)✓ Sustabdęs studijas, paskolos gavėjas palūkanas moka bankui savo lėšomis. <p>Plačiau https://www.vsf.lt/lt/valstybes-remiamos-paskolos</p>

Socialinės stipendijos	Studijų stipendija
<p>Socialines stipendijas gali gauti aukštųjų mokyklų pirmosios pakopos, vientisųjų studijų, antrosios pakopos studijų studentai ir studentai, studijuojantys pagal laipsnio nesuteikiančias studijų programas (išskyrus rezidentūrą), studijuojantys tiek valstybės finansuojamose vietose, tiek už studijas mokantys savo lėšomis, išskyrus studentus, kurie:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ neturi teisės į valstybės finansuojamą studijų vietą ar į studijų kainos kompensavimą pagal Mokslo ir studijų įstatymo 72 straipsnį (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430&p_query=&p_tr2= - LR Mokslo ir studijų įstatymas));✓ yra laikinai sustabdę studijas aukštojoje mokykloje arba yra akademinėse atostogose;	<p>Studijų stipendija yra valstybės parama studentams, kurie su aukščiausiais balais įstoja į valstybės nefinansuojamas studijų vietas.</p> <p>Studijų stipendijos dydis per metus yra lygus tos programos, į kurią įstojo studentas norminės kainos dydžiui. Jeigu aukštosios mokyklos nustatyta metinė studijų kaina yra mažesnė už norminę studijų kainą, stipendijos dydis atitinka aukštosios mokyklos nustatytos studijų kainos dydį.</p> <p>Studijų stipendijas gali gauti asmenys nuo 2012-2013 studijų metų įstoję į valstybės nefinansuojamas studijų vietas su teise į studijų stipendiją ir pasirašę studijų sutartis su mokslo ir studijų institucija:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ pirmosios pakopos (bakalauro) ir vientisųjų studijų programose, kurie surinko

Ši projektinė veikla finansuojama iš Mokymosi visą gyvenimą programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Ši medžiaga atspindi projekto vykdytojų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už šios medžiagos turinį bei už galimą informacijos panaudojimą.

<p>✓ aukštosios mokyklos nustatyta tvarka turi daugiau kaip 1 akademinę skolą.</p> <p>Norintys gauti socialinę stipendiją asmenys turi atitikti bent vieną iš šių kriterijų:</p> <ol style="list-style-type: none"> yra iš nepasiturinčių šeimų ar vieni gyvenantys asmenys, turintys teisę gauti arba gaunantys socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą; turi teisės aktų nustatyta tvarka nustatytą 45 procentų ar mažesnį darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį; yra ne vyresni kaip 25 metų ir jiems iki pilnametystės įstatymų nustatyta tvarka buvo nustatyta globa (rūpyba) arba jų tėvai (turėtas vienintelis iš tėvų) yra mirę. <p>Socialinės stipendijos dydis - 3 BSI (šiuo metu 390 Lt. per mėnesį).</p> <p>Studentui gali būti skiriama viena socialinė stipendija per studijų semestrą.</p> <p>Socialinė stipendija yra pervedama į asmeninę studento sąskaitą kiekvieno mėnesio pabaigoje (iki 27 d.) iki aukštosios mokyklos nurodytos semestro pabaigos datos.</p> <p>Plačiau https://www.vsf.lt/lt/socialines-stipendijos</p>	<p>aukščiausius konkursinius balus pagal Geriausiai vidurinio ugdymo programą baigusiųjų eilės sudarymo tvarkos aprašą;</p> <p>✓ antrosios pakopos (magistro) ar doktorantūros studijų programose, kurių konkursinis balas dešimtbalėje sistemoje ar konvertuotas į dešimtbalę sistemą mokslo ir studijų institucijos nustatyta tvarka yra ne mažesnis nei 8 balai.</p> <p>Studijų stipendijos neturi teisės gauti asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ priimti į valstybės finansuojamas studijų vietas; ✓ neturintys teisės užimti valstybės finansuojamų studijų vietų ar gauti studijų kainos kompensacijos pagal Mokslo ir studijų įstatymo 72 straipsnio 1 dalį; ✓ pakartotinai studijuojantys pagal tos pačios arba žemesnės pakopos studijų programą ar doktorantūroje, jeigu daugiau nei pusę tų studijų laikotarpio gavo studijų stipendiją. <p>Studijų stipendijos skiriamos visam studijų laikotarpiui, išskyrus atvejus, kai stipendijų mokėjimas nutraukiamas arba sustabdomas.</p> <p>Plačiau https://www.vsf.lt/index.php?id=1567</p>
--	---

PARAMA UŽSIENIO LIETUVIAMS

Valstybinis studijų fondas teikia paramą lietuvių kilmės užsieniečių ir išeivijos (tiems, kurie užsienio šalyje gyveno ne mažiau kaip tris metus ir atvyko į Lietuvą ne anksčiau kaip į devintą (gimnazijos pirmą) klasę) vaikams, vaikaičiams, provaikaičiams, studijuojantiems Lietuvos aukštosiose mokyklose. Jie gali pretenduoti į dviejų (abiejų) rūšių paramą:

- ✓ **Stipendija**
- ✓ **Socialinę išmoką**

Studentai, pretenduojantys gauti paramą, turi būti:

- ✓ priimti į pirmosios pakopos, vientisąsias arba antrosios pakopos studijas Lietuvos aukštojoje mokykloje;
- ✓ paskutinę sesiją išlaikę be akademinų skolų (šis punktas netaikomas pirmosios pakopos, vientisųjų arba antrosios pakopos studijų pirmojo semestro studentams ir studentams, pretenduojantiems gauti socialinę išmoką).
- ✓ Parama neskiriama studentams, studijuojantiems tų šalių, iš kurių jie yra atvykę, kalbas.

Plačiau <https://www.vsf.lt/lt/parama-uzsienio-lietuviams>

FINANSINĖ PARAMA NEĮGALIESIEMS STUDIJŲ METU

<p>Tikslinės išmokos specialiesiems poreikiams tenkinti ir studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti</p>	<p>Tikslinės išmokos</p> <p>Projektas „Studijų prieinamumo užtikrinimas specialiųjų poreikių turintiems studentams“. Projekto trukmė 3 metai (2012-04-10 – 2015-04-10)</p>
<p>Neįgaliųjų reikalų departamentas prie SAM, vadovaujantis Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašu, nuo 2006 m teikia finansinę pagalbą neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, ir kontroliuoja lėšų tikslinį panaudojimą.</p>	<p>Tikslinės išmokas turi teisę gauti Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų ir užsienio aukštųjų mokyklų filialų neįgalūs studentai, atitinkantys šiuos reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ yra <u>Lietuvos Respublikos piliečiai</u> arba kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurie yra <u>deklaravę nuolatinę gyvenamąją</u>

Finansinę pagalbą gali gauti studentai:

- ✓ turintis sunkų arba vidutinį neįgalumo lygį arba 45 procentų ar mažesnį darbingumo lygį;
- ✓ pirma karta studijuojantys pagal neuniversitetinių, I ar II pakopos arba vientisųjų universitetinių studijų programą;
- ✓ neturintis įsiskolinimų bei drausminių nuobaudų.

Skiriamos šios finansinės pagalbos priemonės:

1. išmokos specialiesiems poreikiams tenkinti - (50 proc. bazinės socialinio draudimo pensijos dydžio kas mėnesį – šiuo metu **180 litų**);
2. tikslinės išmokos studijų išlaidoms iš dalies padengti (3,2 BSI dydžio per semestrą – šiuo metu **416 litų**). Šią išmoką gali gauti tik tie neįgalūs studentai, kurie studijuoja valstybės nefinansuojamoje vietoje.

Jeigu neįgalusis studentas turi įsiskolinimą ar drausminių nuobaudų, tada išmokos (180 Lt) mokėjimas jam sustabdomas, o pratęsimas tik nuo kito mėnesio, kai panaikinamos akademinės skolos ir (arba) nuobaudos. Jeigu neįgalusis turi įsiskolinimą ar drausminių nuobaudų, tikslinė išmoka (416 Lt) už visą studijų semestrą nemokama.

Neįgalūs studentai, pageidaujantys gauti tikslinę 180 Lt ir 416 Lt išmoką, turi kreiptis į savo aukštosios mokyklos atsakingą asmenį, koordinuojantį tikslinių išmokų paraiškų teikimą Neįgaliųjų reikalų departamentui.

Plačiau

- ✓ http://ndt.lt/id-neigaliuju_studentu_remimas.html
- ✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=281953&p_query=&p_tr2= - Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašas

vieta Lietuvos Respublikoje;

- ✓ turi teisės aktų nustatyta tvarka nustatytą 45 procentų ar mažesnį darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį;
- ✓ aukštojoje mokykloje pirma karta studijuoja pirmos, antros, trečios ar laipsnio nesuteikiančioje studijų programoje (išskyrus atvejus kai neįgalusis, prieš tai nutraukęs studijas arba pašalintas iš aukštosios mokyklos, vėl pradeda studijuoti. Šiuo tikslinės išmokos neteikiamos už laikotarpį, už kurį buvo mokėtos išmokos iki studijų nutraukimo arba pašalinimo iš aukštosios mokyklos dienos);
- ✓ neturi akademinų skolų pagal studijuojamą studijų programą ir (arba) aukštosios mokyklos nustatyta tvarka skirtų nuobaudų.

Tikslines išmokas gali gauti visų aukštųjų mokyklų studentai, nepriklausomai nuo to, ar jų aukštoji mokykla yra projekto partnerė. Tikslinės išmokos yra skiriamos vienam semestriui (įskaitant atostogų laikotarpį). **Tikslinės išmokos dydis 520 Lt.**

Neįgalūs studentai, pageidaujantys gauti tikslinę 520 Lt išmoką, turi kreiptis į savo aukštosios mokyklos atsakingą asmenį, koordinuojantį tikslinių išmokų paraiškų teikimą Valstybiniam studijų fondui.

Plačiau

- ✓ <https://www.vsf.lt/lt/projektas>
- ✓ <http://studijuoktobulek.lt/>

SOCIALINĖ PARAMA (BAIGUS STUDIJAS)

Tik pabaigus studijas kiekvieno siekis yra įsidarbinti pagal specialybę, tačiau ne kiekvienam pasiseka iš karto žengti tvirtus žingsnius įsitvirtinant darbo rinkoje, todėl dažnas absolventas, baigęs aukštąją mokyklą praveria teritorinės darbo biržos duris.

Socialinė parama gali būti dviejų tipų:

- ✓ Nedarbo socialinio draudimo išmoka
- ✓ Piniginė socialinė parama

Nedarbo socialinio draudimo išmoka	Piniginė socialinė parama
<p>Nedarbo atveju socialinė apsauga apima pasyvias (nedarbo socialinio draudimo išmoka) ir aktyvias (profesinis mokymas, viešieji darbai ir kt.) darbo rinkos politikos priemonės.</p> <p>Teisę į Nedarbo socialinio draudimo išmoką turi bedarbiai, kuriems teritorinė darbo birža nepasiūlė</p>	<p>Nepasiturintiems šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims, taip pat ir jauiniams bedarbiams (neturintiems darbo stažo) gali būti skiriama piniginė socialinė parama, kurią sudaro:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ socialinė pašalpa; ✓ būsto šildymo išlaidų, išlaidų šaltam

tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir kurie iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje:

- ✓ turi ne mažesnę kaip 18 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutinius 36 mėnesius;
- ✓ neturi reikiamo nedarbo draudimo stažo, bet buvo atleisti iš darbo ar valstybės tarnautojo pareigų nesant darbuotojo ar valstybės tarnautojo kaltės bei darbdavio bankroto atveju;
- ✓ baigė privalomąją nuolatinę pradinę karo tarnybą ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą arba buvo atleisti iš šių tarnybų, išstarnavę ne mažiau kaip pusę nustatyto laiko.

Paprastai išmoka skiriama nuo 8 po įsiregistravimo darbo biržoje dienos ir mokama 6 mėnesius, kai nedarbo draudimo stažas mažesnis nei 25 metai. Turint didesnį stažą, išmokos mokėjimo trukmė ilgėja.

Išmokos mokėjimas gali būti pratęsimas (pavyzdžiui, tiek kalendorinių dienų, kiek asmuo sirgo, bet ne ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų).

Nedarbo draudimo išmoka mokama ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Ji negali būti didesnė kaip 650 litų.

Nuo 2013 m. sausio 1 d. nedarbo socialinio draudimo išmokas administruoja ir skirsto „Sodra“, tačiau išmokų skaičiavimo tvarka, dydis, mokėjimo trukmė nesikeičia.

Plačiau

- ✓ http://www.ldb.lt/INFORMACIJA/PATARIMAI/IESKANTIEMSDARBO/Puslapiai/nedarbo_ismoka.aspx
- ✓ http://www.sodra.lt/lt/soc_nedarbo_ismoka

vandeniui bei išlaidų karštam vandeniui kompensacijos.

Jaunieji bedarbiai (neturintys darbo stažo), tik užsiregistravę teritorinėje darbo biržoje įgyja teisę pretenduoti į piniginę socialinę pašalpą, kurios dydis 350 Lt.

Piniginė socialinė pašalpa skiriama vadovaujantis pinigines socialines paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu.

Plačiau

- ✓ https://www.ldb.lt/jaunimui/ieskantiems/Puslapiai/soc_parama.aspx
- ✓ <http://www.socmin.lt/index.php?-467613116>
- ✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.show_doc_l?p_id=442097 - Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

SAVANORYSTĖ

Savanorystė, savanoriška veikla – tai savo noru pasirinkta veikla, už kurią negaunamas finansinis atlygis ir kuri yra naudinga kitam žmogui.

Savanorystės pagrindu grindžiama veikla laikoma vienu iš pilietinės visuomenės pagrindų. Tai neprieštarauja taip pat ir rinkos ekonomikos teorijai: asmeninė iniciatyva, kylanti iš paties žmogaus pastangų, yra vertintina labiau už veiklą, kuri yra primetama kitų asmenų arba kuri yra prisiimama verčiant išorės veiksniams (įkalbinėjimams, esant psichologiniam spaudimui ar kt.).

Savanorystė yra veiksmas kylantis iš valinio žmogaus noro atlikti tam tikrą darbą nesitikint už tai gauti materialinės naudos. Žmogus atliekantis tokius veiksmus (atliekantis tam tikrus darbus savanoriškai ir nesitikėdamas už tai atlygio) vadinamas savanoriu. Pagrindinis tokio žmogaus tikslas - padėti kitiems, siekti visuomeninės naudos, bet ne asmeninės. Tai yra viena iš prigimtinių žmogaus savybių - padėti kitiems, kad pats galėtų jaustis laimingu. Įvairiose valstybėse savanorystės paplitimas yra skirtingo lygio, o ir pats savanorystės suvokimas iš dalies skiriasi. Tačiau visur savanorystės veikla yra panaši. Savanorystė ypatingai svarbi valstybės ekonomikai, nes be didelių išlaidų sukuriamas vidaus produktas, suteikiamos žinios asmenims, atliekamas kultūrinis švietimas ir pan.

Leidinyi Savanorystė Lietuvoje: Kas? Kaip? Kur? -

http://www.teo.lt/gallery/Dokumentai/Naujienu%20paveikslai/2009/Kas_kaip_kur.pdf

Leidinyi Būk savanoris – keisk pasaulį -

http://ec.europa.eu/lietuva/documents/leidiniai/savanorystes_kelrodis.pdf

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://savanoriaujam.lt/> - Apie savanorystę Lietuvoje. Istorijos, organizacijos, skelbimai.
- ✓ <http://www.zinauviska.lt/lt/savanoryste/kas-tai> - Apie savanorystę Lietuvoje ir užsienyje
- ✓ http://ec.europa.eu/lietuva/abc_of_the_eu/duk/savanoryste/faktai_skaiciai_savanoryste_lt.htm - Apie savanorystę: faktai ir skaičiai
- ✓ <http://www.buk-savanoriu.lt/> - Savanorių duomenų bazė
- ✓ <http://kulturossavanoriai.lt/> - Apie kultūrinę savanorystę
- ✓ <http://www.cv.lt/savanoryste> - Savanorystės skelbimai, organizacijos, renginiai savanoriams
- ✓ http://www.jtba.lt/europos_savanoriu_tarnyba - Apie tarptautinę savanorystę. Europos savanorių taryba
- ✓ http://www.ldb.lt/jaunimui/ieskantiems/Puslapiai/savanoriu_veikla.aspx - Apie savanorių veiklą
- ✓ <http://visiskirtingivisilygus.lt/patarimai-apie-savanoriska-veikla-uzsienyje/> - Patarimai apie savanorišką veiklą užsienyje
- ✓ <http://savanoriai.org/index.php/lt> - Organizacija „Socialinis veiksmas“ savanoriaujančiam jaunimui
- ✓ http://europa.eu/youreurope/citizens/education/volunteering/find/index_lt.htm - Apie savanoriavimą užsienyje bendradarbiaujant su Europos savanorių tarnyba

Ši projektinė veikla finansuojama iš Mokymosi visą gyvenimą programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Ši medžiaga atspindi projekto vykdytojų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už šios medžiagos turinį bei už galimą informacijos panaudojimą.

[(SI)DARBINIMO FORMOS

Darbo rinkoje egzistuoja įvairios [(si)darbinimo formos, todėl jaunam žmogui lengva pasimesti ir susipainioti tarp terminų ir [darbinimo formų. Todėl pirmasis žingsnis darbo paieškos procese – įsidarbinimo galimybių bei formų tyrinėjimas.

Pagrindinės [(si)darbinimo formos gali būti tokios:

- ✓ įdarbinimas pagal darbo sutartį
- ✓ įdarbinimas subsidijuojant
- ✓ įdarbinimas pagal autorinę sutartį
- ✓ individuali veikla pagal pažymą
- ✓ individuali veikla pagal verslo liudijimą

Įdarbinimas pagal darbo sutartį

LR Darbo kodekso XII skyriuje „Darbo sutartis“ yra reglamentuojamas darbo sutarties sudarymas, darbo sutarčių rūšys, darbo sutarties vykdymas, darbo sutarties pasibaigimas ir nutraukimas.

Darbo sutarties sąvoka apibrėžiama LR Darbo kodekso 93 straipsnyje. Jame sakoma, kad darbo sutartis yra darbuotojo ir darbdavio susitarimas, kuriuo darbuotojas įsipareigoja dirbti tam tikros profesijos, specialybės, kvalifikacijos darba arba eiti tam tikras pareigas pakludamas darbovietėje nustatyta darbo tvarka, o darbdavys įsipareigoja suteikti darbuotojui sutartyje nustatytą darbą, mokėti darbuotojui sulygtą darbo užmokestį ir užtikrinti darbo sąlygas, nustatytas darbo įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose, kolektyvinėje sutartyje ir šalių susitarimu.

Sudarant darbo sutartį, darbuotojas ir darbdavys gali derėtis, sukurti savo sąlygas, kurios būtų priimtinos abiem pusėms, tačiau kiekvienoje darbo sutartyje privaloma sulygti dėl būtinųjų darbo sutarties sąlygų: darbuotojų darbovietės ir darbo funkcijų. Darbo sutartyje taip pat privaloma aptarti darbo apmokėjimo sąlygą. Atskirose darbo sutartyse gali būti nustatomos ir kitos būtinosios sąlygos, kurias šalys sulygsta sudarydamos tokią darbo sutartį (susitarimas dėl sutarties termino, sezoninio darbo pobūdžio ir kt.). Šalių susitarimu gali būti sulygstama ir dėl kitų darbo sutarties sąlygų, jeigu darbo įstatymai, kiti norminiai teisės aktai arba kolektyvinė sutartis nedraudžia jas nustatyti (išbandymo, profesijų jungimo, materialinės atsakomybės ir kt.).

Darbo sutartis turi būti sudaroma raštu pagal pavyzdinę formą. Rašytinė darbo sutartis sudaroma dviem egzemplioriais. Darbo sutartį pasirašo darbdavys arba jo įgaliotas asmuo ir darbuotojas. Vienas pasirašytas darbo sutarties egzempliorius įteikiamas darbuotojui, kitas lieka darbdaviui.

Sudarydamas darbo sutartį, darbdavys arba jo įgaliotas asmuo privalo supažindinti priimamą dirbti asmenį su jo būsimo darbo sąlygomis, kolektyvine sutartimi, darbo tvarkos taisyklėmis, kitais darbovietėje galiojančiais aktais, reglamentuojančiais jo darbą.

Darbuotojas privalo pradėti dirbti kitą po darbo sutarties sudarymo dieną, jeigu šalys nesutarė kitaip.

Darbdavys priimdamas į darbą darbuotoją pagal darbo sutartį gali nustatyti išbandymo laikotarpį, tačiau šis laikotarpis negali būti ilgesnis nei 3 mėnesiai. Darbdavys, jeigu jo netenkina darbuotojo rodomi rezultatai, iki išbandymo termino pabaigos gali atleisti darbuotoją apie tai raštu įspėjęs prieš tris dienas ir nemokėti jam išeitinės kompensacijos. Per išbandymo terminą darbuotojas taip pat turi teisę nutraukti darbo sutartį apie tai raštu įspėjęs darbdavį prieš tris dienas. Kai išbandymo terminas yra pasibaigęs, o darbuotojas tebedirba, nutraukti darbo sutartį leidžiama tik bendraisiais pagrindais, nustatytais LR Darbo kodekso XII skyriaus ketvirtame skirsnyje.

Darbo sutartys gali būti:

- ✓ neterminuotos;
- ✓ terminuotos, laikinosios, sezoninės;
- ✓ dėl papildomo darbo, antraeilių pareigų;
- ✓ su namudininkais;
- ✓ patarnavimo darbams;
- ✓ kitos.

Darbo sutartis paprastai sudaroma neapibrėžtam laikui (neterminuota).

Terminuota darbo sutartis gali būti sudaroma tam tikram laikui arba tam tikrų darbų atlikimo laikui, bet ne ilgiau kaip penkeriems metams. Neleidžiama sudaryti terminuotos darbo sutarties, jeigu darbas yra nuolatinio pobūdžio, išskyrus atvejus, kai tai nustato įstatymai arba kolektyvinės sutartys.

Sezoninė darbo sutartis sudaroma sezoniniams darbams atlikti. Sezoniniais vadinami darbai, kurie dėl gamtinių ir klimato sąlygų dirbami ne visus metus, o tam tikrais periodais (sezonais), ne ilgesniais kaip aštuoni mėnesiai (vienas po kito einančių dvylikos mėnesių laikotarpiu), ir yra įtraukti į sezoninių darbų sąrašą.

Laikinoji darbo sutartis yra darbo sutartis, sudaryta ne ilgesniam kaip dviejų mėnesių laikui.

Darbuotojas gali susitarti, jeigu to nedraudžia įstatymai, kad jis toje pačioje darbovietėje eis tam tikras **papildomas pareigas** arba dirbs tam tikrą papildomą (sutartyje nesulygtą) darbą. Darbuotojas gali eiti **antraeiles pareigas** arba dirbti darbus kitoje darbovietėje, jeigu to nedraudžia įstatymai ar kiti norminiai teisės aktai. Darbo sutarties dėl antraeilių pareigų (darbo) ypatumus nustato Vyriausybė ir kolektyvinės sutartys.

Darbo sutartyje gali būti nustatyta, kad sutartyje sulygtą darbo funkciją darbuotojas atliks namuose. **Darbo sutarties su namudininkais** ypatumus nustato Vyriausybė ir kolektyvinės sutartys.

Patarnavimo sutartis yra darbo sutartis, kuria darbuotojas įsipareigoja teikti darbdaviui asmenines namų ūkio paslaugas. Šios rūšies darbo sutarties ypatumus nustato Vyriausybė.

Darbo sutarčių su ūkininkų ūkių ir kitų žemės ūkio subjektų darbuotojais, specialiosios paskirties įmonių darbuotojais, kurių veikla gali sukelti šių įmonių veiklos sutrikimų, susijusių su itin sunkiomis pasekmėmis žmonėms ir gamtai, taip pat sutarčių, sudaromų kitais įstatymų nustatytais atvejais, ypatumus šio Kodekso, kitų įstatymų nustatyta tvarka nustato kolektyvinės sutartys ir tų rūšių darbo sutartis reglamentuojantys norminiai teisės aktai.

Darbo sutartis baigiasi:

- ✓ ją nutraukus šio Kodekso ir kitų įstatymų nustatytais pagrindais;
- ✓ likvidavus darbdavį be teisių perėmėjo;
- ✓ darbuotojui mirus.

Darbo sutartis gali būti nutraukiama:

- ✓ šalių susitarimu (Viena darbo sutarties šalis gali raštu pasiūlyti kitai šaliai nutraukti darbo sutartį šalių susitarimu. Jei ši sutinka su pasiūlymu, per septynias dienas turi apie tai pranešti šaliai, pateikusiai pasiūlymą nutraukti darbo sutartį)
- ✓ suėjus terminui (Suėjus darbo sutarties terminui, darbdavys arba darbuotojas turi teisę nutraukti darbo sutartį)
- ✓ darbuotojo pareiškimu (Darbuotojas turi teisę nutraukti neterminuotą, taip pat ir terminuotą darbo sutartį iki jos termino pabaigos, apie tai raštu įspėjęs darbdavį ne vėliau kaip prieš keturiolika dienų)
- ✓ dėl nuo darbuotojo nepriklausančių aplinkybių (Darbuotojas turi teisę nutraukti neterminuotą darbo sutartį, taip pat terminuotą darbo sutartį, sudarytą ilgesniam kaip šešių mėnesių laikui, jeigu jo darbo vietoje darbo sutartyje nustatytu darbo laiku prastova ne dėl darbuotojo kaltės tęsiasi ilgiau kaip trisdešimt dienų iš eilės arba jeigu ji sudaro daugiau kaip šešiasdešimt dienų per paskutinius dvylika mėnesių, taip pat jeigu jam daugiau kaip du mėnesius iš eilės nemokamas visas jam priklausantis darbo užmokestis (mėnesinė alga)
- ✓ darbdavio iniciatyva, kai nėra darbuotojo kaltės (Darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį raštu įspėjęs darbuotoją prieš du mėnesius). Su darbuotojais, kuriems iki teisės gauti visą senatvės pensiją liko ne daugiau kaip penkeri metai, asmenys iki aštuoniolikos metų, invalidai, darbuotojai, auginantys vaikų iki keturiolikos metų, darbo sutartis gali būti nutraukta tik ypatingais atvejais, jeigu darbuotojo palikimas darbe iš esmės pažeistų darbdavio interesus. Darbuotojai apie atleidimą iš darbo turi būti įspėti ne vėliau kaip prieš keturis mėnesius.
- ✓ be įspėjimo (LR Darbo kodekso 136 straipsnyje numatytais atvejais)

Draudžiama įspėti apie darbo sutarties nutraukimą ir atleisti iš darbo:

- ✓ darbuotoją laikino nedarbingumo laikotarpiu, jo atostogų metu, išskyrus LR Darbo kodekso 136 straipsnio 1 dalyje nustatytus atvejus;

- ✓ darbuotoją, pašauktą atlikti tikrąją krašto apsaugos tarnybą arba kitas Lietuvos Respublikos piliečio pareigas, išskyrus LR Darbo kodekso 136 straipsnio 1 dalyje nustatytus atvejus;
- ✓ kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Darbo sutartis negali būti nutraukta su nėščia moterimi nuo tos dienos, kai darbdaviui buvo pateikta medicinos pažyma apie nėštumą, ir dar vieną mėnesį pasibaigus nėštumo ir gimdymo atostogoms, išskyrus šio Kodekso 136 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus atvejus.

2. Su darbuotojais, auginančiais vaiką (vaikus) iki trejų metų, darbo sutartis negali būti nutraukta, jei nėra darbuotojo kaltės

Nutraukus darbo sutartį darbdavio iniciatyva kai nėra darbuotojo kaltės, atleistam darbuotojui išmokama jo vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydžio iškeitinė išmoka atsižvelgiant į to darbuotojo nepertraukiamąjį stažą toje darbuovietėje:

- ✓ iki dvylikos mėnesių - vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio;
- ✓ nuo dvylikos iki trisdešimt šešių mėnesių - dviejų mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;
- ✓ nuo trisdešimt šešių iki šešiasdešimties mėnesių - trijų mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;
- ✓ nuo šešiasdešimties iki šimto dvidešimties mėnesių - keturių mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;
- ✓ nuo šimto dvidešimties iki dviejų šimtų keturiasdešimties mėnesių – penkių mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;
- ✓ daugiau kaip dviejų šimtų keturiasdešimties mėnesių - šešių mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio.

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=169334&Condition2=> - LR Darbo kodeksas
- ✓ <http://www.darbosutartis.lt/> - Apie darbo teisę suprantamai. Konsultacijos darbo santykių srityje.
- ✓ <http://www.dskonsultacijos.lt/pages/informacija/darbo-sutartis.php> - Apie darbo sutartį ir su ja susiję klausimai
- ✓ <http://www.vdi.lt/PdfUploads/JauniPirmasDarbas.pdf> - Darbo santykiai. Kas žinotina prieš pradėdant dirbti
- ✓ <http://www.vdi.lt/> - Valstybinės darbo inspekcijos internetinė svetainė
- ✓ <http://www.socmin.lt/index.php?-313716814> - Informacija apie darbo santykius
- ✓ <http://www.lrytas.lt/sroves/juristas/darbo-sutartis-kaip-neapsigauti.htm?p=3> - Darbo sutartis: kaip neapsigauti? Juristo komentaras

Įdarbinimas subsidijuojant

Įdarbinimu subsidijuojant siekiama padėti įsitvirtinti darbo rinkoje papildomai remiamiems bedarbiams ir įspėtiems apie atleidimą iš darbo darbuotojams, mokant darbdaviams subsidijas darbo užmokesčiui. Įdarbinimas subsidijuojant paprastai vykdomas sudarant su darbuotoju darbo sutartį.

Įdarbinimo subsidijuojant įgyvendinimas reglamentuojamas LR Užimtumo rėmimo įstatymo (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=376233) 24 ir 25 str., 2009 m. rugpjūčio 13 d. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-499 patvirtintu „Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašu“ (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=378363).

Įdarbinti subsidijuojant gali būti tik teritorinėje darbo biržoje registruoti darbingo amžiaus asmenys.

Daugiau apie įdarbinimą subsidijuojant Lietuvos darbo biržos puslapyje

Naudingos nuorodos

- ✓ http://www.ldb.lt/TDB/Alytus/Paslaugos/Puslapiai/Idarbinimas_subsidijuojant.aspx - Apie įdarbinimą subsidijuojant Alytaus teritorinėje darbo biržoje
- ✓ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=281280&p_query=&p_tr2= - Įdarbinimo subsidijuojant ir sąlygų ir tvarkos aprašas

Įdarbinimas pagal autorinę sutartį

Autorinė sutartis nuo darbo sutarties skiriasi tuo, kad asmuo dirbantis pagal darbo sutartį paklūsta darbuotojui nustatytai tvarkai – darbuotojas su darbdaviu susitaria, kad darbuotojas įsipareigoja dirbti tam tikros profesijos, specialybės darbu pagal nustatytas darbuotojui tvarkas. Pagal autorinę sutartį susitariama dėl darbo atlikimo ir perdavimo kitai šaliai, darbo vieta, būdas pasirenkamas paties autoriaus. Autorinė sutartis yra vienkartinė atlikti tam tikram darbui. Autoriui yra sumokama už atliktą darbą.

LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 39 straipsnis sako, kad pagal autorinę sutartį viena šalis (autorius ar jo teisių turėtojas) perduoda arba suteikia autorių turtines teises į literatūros, mokslo ar meno kūrinį arba įsipareigoja sukurti sutartyje nurodytą kūrinį ir perduoti ar suteikti autorių turtines teises į jį kitai šaliai (teisių perėmėjui ar licenciatui), o kita šalis įsipareigoja naudoti kūrinį arba pradėti juo naudotis sutartyje nustatytais sąlygomis ir sumokėti nustatytą autorių atlyginimą, jeigu sutartyje nenustatyta kitaip.

Pagal tą patį įstatymą autorių teisių objektai – originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kokia nors objektyvia forma išreikštas kūrybinės veiklos rezultatas. Taigi įdarbinimas pagal autorinę sutartį gali būti tik kokio nors originalaus kūrinio kūrimas ir jo perdavimas užsakovui.

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=207199&Condition2=> - LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas
- ✓ <http://www.autorines.lt/> - Autorinių sutarčių skaičiuoklė
- ✓ <http://www.galiudirbtisau.lt/pavyzdines-sutartys/autorine-sutartis> - Praktiniai klausimai ir patarimai apie autorinę sutartį
- ✓ <http://www.delfi.lt/news/daily/law/kas-slypi-uz-autorines-sutarties.d?id=59900243> - Kas slypi už autorinės sutarties?
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/?itemId=1003395> - Įmonėms ir organizacijoms apie autorines sutartis
- ✓ <http://manokarjera.cv.lt/Default4.aspx?ArticleId=5643b6ff-5337-478c-9f69-68ab079c3d56> - Viskas apie autorines sutartis
- ✓ <http://www.easystart.lt/lt/kategorijos/finansai/mokesciai/autoriniu-sutarciau-mokesciai.html> - Autorinių sutarčių mokesčiai
- ✓ <http://rekvizitai.vz.lt/dokumentu-pavyzdziai/kurinio-autorine-sutartis/> - Autorinės sutarties pavyzdinė forma

Individuali veikla

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme yra įtvirtinta viena iš gyventojų pajamų rūšių – individualios veiklos pajamos.

Pagal GPMĮ 2 straipsnio 7 dalį **individuali veikla suprantama kaip gyventojų vykdoma savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį**. Tai gali būti savarankiška bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, įskaitant tą, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą; savarankiška kūryba, profesinė ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla, įskaitant tą, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą; savarankiška sporto veikla; savarankiška atlikėjo veikla.

Gyventojas individualią veiklą gali vykdyti arba nustatyta tvarka įregistruoti individualią veiklą (toliau – **individuali veikla pagal pažymą**), arba **įsigyti verslo liudijimą** iš anksto sumokėdamas fiksuoto dydžio pajamų mokesčių nuo pajamų, gautų iš tokios individualios veiklos.

Gyventojai, vykde individualią veiklą (tiek įregistruotą individualią veiklą pagal pažymą, tiek įsigiję verslo liudijimą), **privalo deklaruoti pajamas**, pateikdami gyventojų pajamų mokesčio deklaraciją GPM308. Individualios veiklos pajamos deklaruojamos GPM308V priede:

- ✓ GPM308V priedo I dalyje deklaruojamos gyventojų, vykdančių individualią veiklą pagal pažymą, pajamos;
- ✓ GPM308V priedo II dalyje deklaruojamos pajamos iš individualios veiklos, įsigijus verslo liudijimą.

Gyventojai, vykdantys individualią veiklą, metines pajamų deklaracijas pateikti privalo ir tuo atveju, jeigu per mokestinį laikotarpį negavo pajamų iš registruotos individualios veiklos ar veiklos, vykdytos pagal verslo liudijimus.

Individualios veiklos mokesčiai

Individualios veiklos pajamos apmokestinamos taikant specifines apmokestinimo taisykles.

Gyventojų pajamų mokesčio (GPM) tarifai, taikomi apmokestinant individualios veiklos pajamas pagal pažymą pajamas:

- ✓ **5%** - šis tarifas taikomas vykdant prekybą, gamybą ir (arba) daugumos paslaugų teikimą;
- ✓ **15%**- šis tarifas taikomas laisvųjų profesijų veikloms bei pajamoms iš vertybinių popierių (įskaitant pajamas iš išvestinių finansinių priemonių).

Individualią veiklą pagal pažymą vykdantys gyventojai moka **9% dydžio privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokas** nuo 50% individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų (neatėmus PSD ir VSD įmokų). PSD įmokas gyventojai, vykdantys individualią veiklą pagal pažymą, privalo sumokėti iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos.

Kas mėnesį iki paskutinės mėnesio dienos sumokamos 9% dydžio PSD įmokos nuo minimalios mėnesinės algos, o pasibaigus metams iki kitų metų gegužės 1 d. perskaičiuojamos už praėjusius kalendorinius metus mokėtinos PSD įmokos. Kas mėnesį PSD įmokų neprivalo mokėti individualia veikla besiverčiantys gyventojai, kurie tuo pat metu dirba pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojai ir kiti pareigūnai arba apdraustieji valstybės lėšomis.

Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą, kas mėnesį moka fiksuotas **9% minimaliosios mėnesinės algos**, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio **PSD įmokas** (nuo 2013 m. sausio 1 d. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 1000 Lt, todėl mėnesinė PSD įmoka turi būti lygi 90 Lt (9% x 1000 Lt)).

Asmenims, kurie gauna su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas arba (ir) patenka į apdraustųjų valstybės lėšomis sąrašą (Sveikatos draudimo įstatymo 6 str. 4 dalis) ir tuo pačiu metu įsigyja verslo liudijimą, PSD įmokos skaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui, t. y. jie PSD įmokas už verslo liudijimą moka tik už tas kalendorinio mėnesio dienas, kuriomis turi galiojantį verslo liudijimą. Dienos įmoka apskaičiuojama taip: kalendorinio mėnesio įmokos dydis dalijamas iš to mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus ir dauginama iš verslo liudijime nurodytų to mėnesio dienų skaičiaus.

Individualią veiklą pagal pažymą vykdantys gyventojai moka **28,5% dydžio valstybinio socialinio draudimo įmokas (VSD)** nuo 50% individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų (neatėmus PSD ir VSD įmokų). VSD įmokas gyventojai, vykdantys individualią veiklą pagal pažymą, privalo sumokėti iki kalendorinių metų, einančių po to mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos.

PSD ir VSD įmokoms taikomos „lubos“, t.y. **PSD ir VSD įmokų bazė kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma**. 2012 m. VSD ir PSD įmokos skaičiuojamos tik nuo pajamų sumos, kuri neviršija 48 draudžiamųjų pajamų dydžių per metus - 71424 Lt (48 x 1488 Lt).

Vykdantys individualią veiklą pagal verslo liudijimus gyventojai **valstybinio socialinio draudimo įmoką moka 50% bazinės pensijos**. Draudimo rūšis – pensijų socialinis draudimas tik pagrindinei pensijos daliai.

LR juridiniai ir fiziniai asmenys, vykdantys ekonominę veiklą ir kurių atlygis per paskutiniuosius 12 mėnesių viršijo 155 000 Lt privalo pateikti prašymą įregistruoti juos PVM mokėtojais. PVM mokėtojais privalo užsiregistruoti ir jų kontroliuojami asmenys, jeigu jų visų bendras atlygis per 12 paskutiniųjų mėnesių viršijo 155 000 Lt ribą, nors kiekvieno jų atskirai atlygis ir nesiekia 155 000 Lt. Apskaičiuojant 155000 litų ribą yra neįtraukiamas atlygis gautas iš ekonominės veiklos, kuriai įsigyjamų prekių ir paslaugų PVM atskaita negalima, o taip pat atlygis gautas pardavus asmens ekonominėje veikloje naudotą ilgalaikį, gauti avansai ir atlygis gautas iš atsitiktinių, nebūdingų asmens ekonominei veiklai sandorių.

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=171369&Condition2=> - Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas

- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/?itemId=101421> - Informacija apie individualią veiklą
- ✓ <http://www.veiklosmokesčiai.lt/apie-individualia-veikla/individualios-veiklos-mokesčiai/> - Individualios veiklos mokesčiai
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/?itemId=10831499> - PSD įmokos 2013 metais
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/?itemId=10114519> - Valstybinio socialinio draudimo įmokos
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=1014511> - LR asmenų, vykdančių ekonominę veiklą privalomas registravimas
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=1014511> - Informacija dėl PVM mokesčio ir registravimosi PVM mokėtoju
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/?itemId=101340> - Ar reikia registruotis PVM mokėtoju? (leidinys atsisiuntimui)
- ✓ http://ksaveras.lt/iv_skaiciuokle/ - Individualios veiklos mokesčių skaičiuoklė
- ✓ http://www.sodra.lt/draudeju_portalas/draudimo_vykdymas/vykdantiems_individualia_veikla - Informacija vykdančioms individualią veiklą
- ✓ http://www.sodra.lt/pasikeitimai_2013 - PSD pasikeitimai nuo 2013 m. sausio 1 d.

Individuali veikla pagal pažymą	Individuali veikla pagal verslo liudijimą
<p>Nuolatinis Lietuvos gyventojas norintis užsiimti individualia veikla turi ne vėliau kaip individualios veiklos vykdymo pradžios dieną VMI pateikti nustatytos formos (FR0792) (http://www.vmi.lt/formos/pdf/FR0792(5).pdf) prašymą įregistruoti individualią veiklą.</p> <p>Prašymo formą galima pateikti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ elektroniniu būdu teikiamomis paslaugomis per Elektroninio deklaravimo sistemą (EDS); ✓ asmeniškai atvykus į VMI skyrių; ✓ klasikiniu paštu. <p>Kai nuolatinis Lietuvos gyventojas nutraukia individualią veiklą, jis turi informuoti VMI prieš 5 darbo dienas pateikdamas prašymo formą FR0792.</p> <p>Įregistravus gyventoją Mokesčių mokėtojų registre, jam yra išduodama Nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo FR0468 formos pažyma.</p> <p>Pajamoms iš individualios veiklos priskiriamos bet kokios gyventojų pajamos, kurias jis gavo, vykdydamas atitinkamos rūšies individualią veiklą (įskaitant šios veiklos pajamas, gautas ne pinigais), išskyrus nekilnojamojo turto prigrįmą daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą. Individualios veiklos pajamoms priskiriamos pajamos, kurios gaunamos iš prekių pardavimo, paslaugų teikimo, pagamintos produkcijos realizavimo ir pan.</p> <p>Individualios veiklos pajamų gavimo momentu laikomas momentas, kai pajamos faktiškai gaunamos. Individualios veiklos pagal pažymą pajamos apmokestinamos 5 arba 15 proc. pajamų mokesčio tarifu (žr. Individualios veiklos mokesčiai).</p> <p>Individualios veiklos pajamos priskiriamos B klasės pajamoms. Pajamų mokesčių nuo pajamų, pagal</p>	<p>Individuali veikla gali būti vykdoma įsigyjant verslo liudijimą ir iš anksto sumokant fiksuoto dydžio pajamų mokesčių nuo pajamų, gautų iš tokios individualios veiklos.</p> <p>Verslo liudijimai gali būti išduodami pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, kuris negali būti ilgesnis kaip iki tų pačių kalendorinių metų pabaigos. Prekybos verslo liudijimai išduodami pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, skaičiuojama dienomis. Trumpiausias laikotarpis yra viena diena.</p> <p>Paslaugų ir gamybos verslo liudijimai išduodami pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, bet ne ilgiau kaip kalendoriniais metais ir ne trumpiau kaip 5 kalendorinėms dienoms, kurios neprivalo eiti paeiliui, t.y. gyventojas gali pasirinkti veiklą vykdyti bet kokias kalendorinių metų 5 dienas.</p> <p>Gyventojų pageidavimu verslo liudijimas, išduotas laikotarpiui trumpesniau nei iki metų pabaigos arba laikotarpiui su tarpais, sumokėjus papildomą pajamų mokesčių, gali būti pratęstas. Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įgyvendintas vieno langelio principas, todėl gyventojai dėl verslo liudijimo įsigijimo gali kreiptis į bet kurią teritorinę VMI.</p> <p>Gyventojui, įsigyjantiems verslo liudijimą konkretus pajamų mokesčio dydis už verslo liudijimą apskaičiuojamas atsižvelgiant į ketinamos vykdyti veiklos trukmę, savivaldybės tarybos patvirtintus atitinkamos veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių fiksuotus pajamų mokesčio dydžius (tarifus) bei konkrečias verslo liudijimą įsigyjantiems gyventojui pritaikytas lengvatas jų trukmę.</p> <p>2012 ir vėlesniems metams savivaldybių tarybų nustatytas minimalus fiksuoto pajamų mokesčio</p>

mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamų B klasės pajamoms, GPMĮ nustatyta tvarka deklaruoja, apskaičiuoja ir sumoka pats jas gavęs gyventojas, mokestiniams metams pasibaigus pateikdamas metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

Gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu buvo įregistravęs individualią veiklą, **privalo** pateikti iki kitų metų gegužės 1 d. metinę pajamų mokesčio deklaraciją **net ir tuo atveju, jeigu individualios veiklos pajamų negavo.**

Sporto ir atlikėjų individualios veiklos pajamos, taip pat individualios veiklos pajamos, gautos už parduotą arba kitaip perleistą nuosavybėn nenukirstą mišką, apvaliąją medieną, netauriųjų metalų laužą, gaunamos iš Lietuvos vieneto, iš užsienio vieneto per jo nuolatinę buveinę bei iš nenuolatinio Lietuvos gyventojų per jo nuolatinę bazę, priskiriamos **A klasės pajamoms.** Šie subjektai, kaip mokestį išskaičiuojantys asmenys, išmokėdami išmokas, privalo apskaičiuoti, išskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą pajamų mokestį.

Pajamų mokestis mokamas nuo skirtumo, kuris gaunamas iš gautų ar uždirbtų individualios veiklos pajamų atėmus leidžiamus atskaitymus.

Nuolatinio Lietuvos gyventojas, kuris verčiasi individualia veikla, **leidžiamais atskaitymais laikomos** su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios patirtos įprastinės šiai veiklai **išlaidos.**

Gyventojai, besiverčiantys individualia veikla pagal pažymą, tvarkydami buhalterinę apskaitą, turi vadovautis Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklėmis patvirtintomis LR finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040 (Žin., 2003, Nr. 18-785; Nr. 2010, Nr. 61-3022). Šios Taisyklės netaikomos ūkininkams ir gyventojams besiverčiantiems individualia žemės ūkio veikla.

Gyventojas, vykdamas individualią veiklą turi pildyti Gyventojų individualios veiklos pajamų – išlaidų apskaitos žurnalą. Jei gyventojas, tvarkydamas buhalterinę apskaitą, taiko dvejybinių įrašų, jis gali nepildyti šių žurnalų, jei iš jo pildomų apskaitos registru galima nustatyti mokesčiams apskaičiuoti reikiamus duomenis.

dydis apskaičiuojamas 12 MMA, galiojančių mokestinio laikotarpio, einančio prieš mokestinį laikotarpį, kuriam įsigijamas verslo liudijimas, spalio 1 d., sumai pritaikius mokestinio laikotarpio, kuriam įsigijamas verslo liudijimas sausio 1 d. galiosiantį GPMĮ 6 str. 1 dalyje nurodytą pajamų mokesčio tarifą (t. y. apskaičiuojamas ta pačia tvarka, kaip ir 2010 metams).

Pvz.: nuo 2013 m. sausio 1 d. nustatytas 1000 Lt MMA dydis, todėl 2014 m. minimalus fiksuoto pajamų mokesčio dydis bus 1800 litų (jei 2013 m. spalio 1 d. MMA dydis bus 1000 Lt bei 2014 m. sausio 1 d. gyventojų pajamų mokesčio tarifas – 15 procentų (1000x12x15 proc.). Vadinasi, 2014 m. mokestiniam laikotarpiui savivaldybių tarybos negalės šio dydžio nustatyti mažesnio nei 1800 litų.

Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos 2011 m. balandžio 22 d. LR finansų ministro įsakymu Nr. 1K-160 (Žin., 2011, Nr. 49-2399). Šiose taisyklėse nustatyta Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimą, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalo (toliau – žurnalas) forma bei jo pildymo tvarka.

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparatų, veiklos pajamas ir išlaidas turi nurodyti žurnale, kurio forma pateikta minėtų taisyklių priede.

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027667> - Individualios veiklos registravimas
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027672> - Individualios veiklos pajamos
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027674> - Leidžiami atskaitymai
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027682> - Buhalterinės apskaitos tvarkymas

Profesinio orientavimo projektas „Studentų ugdymas karjerai – studento karjeros sėkmės link“ (Nr. EG-2013-196)

- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10144791> - Individualios veiklos pajamų deklaravimas
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10826906> - Individualios veiklos, vykdomos pagal pažymą, ypatumai (leidinys atsiuntimui)
- ✓ <http://www.vmi.lt/cms/vykdantiems-individualia-veikla> - Svarbi ir aktuali informacija vykdomiems individualią veiklą
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027827> - Verslo liudijimo įsigijimas
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027828> - Fiksuoto dydžio pajamų mokestis, jo apskaičiavimas ir sumokėjimas
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027835> - Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų teisės
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027843> - Veikloje naudojami dokumentai
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10027879> - Pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalas
- ✓ <http://www.vmi.lt/cms/verslo-liudijimu-skaiciuokle12> - Verslo liudijimo skaičiuoklė
- ✓ <http://www.vmi.lt/lt/index.aspx?itemId=10132736> - Verslo liudijimą įsigyjančio gyventojų atmintinė (leidinys atsiuntimui)
- ✓ <http://www.vmi.lt/cms/turintiems-verslo-liudijima> - Svarbi ir aktuali informacija turintiems verslo liudijimą

Ši projektinė veikla finansuojama iš Mokymosi visą gyvenimą programos, kurią Lietuvos Respublikoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

Ši medžiaga atspindi projekto vykdytojų, bet ne Švietimo mainų paramos fondo, Europos Komisijos ar jos institucijų požiūrį. Europos Komisija neatsako už šios medžiagos turinį bei už galimą informacijos panaudojimą.

DARBO PAIEŠKOS IR KARJEROS PLANAVIMO PORTALAI

Bene dažniausiai naudojamas darbo paieškos būdas yra darbo skelbimų paieška darbo paieškos portaluose. Žemiau pateikiami populiariausi ir daugiausiai darbo skelbimų talpinantys darbo paieškos portalai. Be darbo skelbimų šiuose portaluose sudaryta galimybė patalpinti savo gyvenimo aprašymą (CV) duomenų bazėse, pasiskaityti apie karjerą, padėti bei naujienas darbo rinkoje.

Naudingos nuorodos

- ✓ <http://www.ldb.lt/> - Lietuvos darbo biržos puslapis. Informacija apie darbo rinką ir laisvas darbo vietas
- ✓ http://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Puslapiai/sv_pasiulymu_sarasas.aspx - Pasiūlymai savarankiškai veiklai
- ✓ <http://www.cv.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros planavimo portalas
- ✓ <http://www.cvonline.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros planavimo portalas
- ✓ <http://www.cvbankas.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros patarimų portalas
- ✓ <http://www.cvmarket.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros planavimo portalas
- ✓ <http://cvzona.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros patarimų portalas
- ✓ <http://www.manager.lt/> - Darbo paieškos, karjeros ir verslumo portalas
- ✓ <http://www.zinauviska.lt/lt/darbas/stazuotes-ir-praktika> - Informacija apie stažuotes ir praktiką jaunimui, karjeros patarimai
- ✓ <http://www.galiudirbti.lt/lt/darbuotojams/> - Portalas, skirtas padėti žmonėms su negalia surasti sau tinkamą darbą, o darbdaviams surasti tinkamą darbuotoją
- ✓ <http://naujasdarbas.lt/> - Darbo paieškos ir karjeros planavimo portalas
- ✓ <http://www.vtd.lt/index.php?-137767224> - Darbas Valstybės tarnyboje
- ✓ <http://www.cvinfo.lt/> - Darbo paieškos portalas
- ✓ <http://isidarbink.lt/> - Darbo paieškos portalas
- ✓ <http://www.siulodarba.lt/> - Darbo skelbimų paieškos svetainė (su nuorodomis į svetaines, kuriose darbo skelbimas paskelbtas)
- ✓ <http://cvzona.lt/> - Darbo skelbimai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir užsienyje. Karjeros planavimo patarimai
- ✓ <http://www.euroguidance.lt/> - Orientavimo karjerai Lietuvoje ir užsienyje portalas
- ✓ <http://jkc.isprendimai.lt> - Jaunimo karjeros centras
- ✓ <http://www.karjerosmokykla.europass.lt/> - Informacija mokslo, karjeros, darbo klausimais
- ✓ <http://www.pinigukarta.lt/zymes/karjeros-patarimai> - Karjeros planavimo patarimai
- ✓ www.darbasuzsienyje.org/ - Svetainė sukurta žmonėms (studentams) ieškantiems sezoninio ar nuolatinio darbo užsienyje. Joje talpinami patikimiausių Lietuvos įdarbinimo agentūrų skelbimai
- ✓ <http://www.ldb.lt/eures/> - Internetinis puslapis, skirtas asmenims, norintiems atvykti gyventi ir dirbti į Lietuvą bei Lietuvos gyventojams, norintiems išvykti dirbti ir gyventi į ES/EEE valstybes
- ✓ <https://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=en> - Europos darbo mobilumo portalas
- ✓ <http://www.careersinternational.com/> - Tarptautinis darbo paieškos portalas ES šalyse
- ✓ <http://www.europejobs.org/> - Darbo paieškos ES šalyse portalas
- ✓ <http://www.intjobs.com/> - Tarptautinis darbo paieškos portalas
- ✓ <https://accounts.findemployment.com/> - Tarptautinis darbo paieškos portalas (reikalinga registracija)
- ✓ <http://graduatejobsineurope.com/> - Darbo pasiūlymai absolventams Europoje pagal šalis

Planuodamas (-a) savo karjerą, ieškodamas (-a) darbo, pildydamas (-a) CV ar rašydamas (-a) motyvacinį laišką, norėdamas (-a) konsultacijos karjeros klausimais visuomet gali kreiptis pagalbos į savo aukštosios mokyklos Karjeros centrą arba karjeros specialistą. Ten Tau tikrai padės.

KUR GALI KREIPTIS?

Planuojant karjerą, ieškant darbo ar pildant gyvenimo aprašymą (CV), motyvacinį laišką visuomet kyla daug klausimų. Tau padėti gali karjeros specialistai. Kreipkis į juos.

Žinoma internetinė erdvė taip pat tau gali padėti surasti atsakymus į kylančius klausimus.

KARJEROS KONSULTAVIMAS

ALYTAUS KOLEGIJOS KARJEROS IR RYŠIŲ SU VISUOMENE CENTRAS	JAUNIMO DARBO CENTRAS ALYTUJE
213 kabinetas, Studentų g. 17, 62252 Alytus Tel. 8-315-79411 El. paštas: karjera@akolegija.lt	Vilniaus g. 21, 62112 Alytus Tel. 8-315-55553 El. paštas: jdc.alytus@ldb.lt Konsultacijos nemokamos
Specialistė karjerai Neringa Žiurkutė Konsultacijos nemokamos http://www.akolegija.lt/?id=show&nr=48	http://www.ldb.lt/jaunimui/jdc/Puslapiai/Alytus.aspx www.facebook.com/jaunimui

NUOTOLINIS KARJEROS KONSULTAVIMAS

VŠĮ „SOPA“	JR KONSULTACIJOS
Krokuvos g. 8, 09318 Vilnius Tel. 8-650-34800 (Agnė) El. paštas: agne@sopa.lt http://sopa.lt/	214 kabinetas, Raugyklos g. 15, 01140 Vilnius Tel. 8-610-05905 Junona Berznitski El. paštas: info@jrkonsultacijos.lt ; junona@jrkonsultacijos.lt Pirma konsultacija nemokama http://jrkonsultacijos.lt/
MANAGER.LT	AKVILĖ PAČESAITĖ
Registruotis asmeninei karjeros konsultacijai Tel. Vilniuje – 8 5 2102327; Klaipėdoje – 8 46 414111; Mob. – 8 681 32716. http://akademija.manager.lt/konsultavimas/asmeninis-karjeros-konsultantas	Tel. 8-674-22648 El. paštas: apacesaitė@gmail.com https://sites.google.com/site/renkuosiprofesijas/home

PERSONALO ATRANKOS (ĮDARBINIMO) AGENTŪROS

Ieškodamas darbo tiek Lietuvoje, tiek užsienyje Tu gali kreiptis į personalo atrankos bei įdarbinimo agentūras.

UAB INDIGROUP Personalo atranka ir paieška, karjeros konsultavimas Konstitucijos pr. 20, Vilnius Tel. 8-654-74958; 8-677-44543 El. paštas: kandidatai@indigroup.lt http://www.indigroup.lt/	UAB RESURSO Darbuotojų paieška ir atranka Lietuvoje, karjeros konsultacijos A. Juozapavičiaus g. 11-114, 09311 Vilnius Tel. 8-698-58896 E-paštas: info@resurso.lt ; CV siuntimui: cv@resurso.lt http://www.resurso.lt
UAB PERSONALO VALDYMO INOVACIJOS Personalo atranka ir paieška, karjeros konsultavimas Laisvės al. 101A, LT-44291 Kaunas	UAB ĮDARBINIMO TARPININKAVIMO CENTRAS Personalo atranka ir paieška, profesinis konsultavimas Savanorių pr. 241, 50185 Kaunas

Tel. 8-614-31211 El. paštas: info@valdymoinovacijos.lt http://www.valdymoinovacijos.lt	Tel. 8-37-338822; 8-624-00637 El. paštas: info@itc.lt http://www.itc.lt/
UAB PERSONALO VALDYMO SISTEMOS Personalo atranka ir paieška, karjeros konsultavimas Vasario 16-osios g. 44A, Šiauliai Tel. 8-41-200201 El. paštas: sonata@pvsistemas.lt http://www.pvsistemas.lt	UAB VERSLO INVESTICIJOS PERSONALUI Personalo atranka ir paieška, karjeros konsultavimas Vytenio g. 6-402, Vilnius LT-03113 Tel.: 8-5-2335539; 8-698-19694 El. paštas: vip@vipconsultants.lt http://www.vipconsultants.lt
KONSULTACINĖ FIRMA PREILĖ Personalo paieška ir atranka Lietuvoje Konstitucijos pr. 23 C-511, 08105 Vilnius Tel.: 8-5-2109123, 2109124, 8-699-97501 El. paštas: preile@preile.lt Mituvos g. 2, 50131 Kaunas Tel.: 8-699-97501, 8-699-61751 El. paštas: kaunas@preile.lt Turgaus a. 21, I a., 91246 Klaipėda Tel.: 8-699-97501, 8-652-87990 El. paštas: klaipeda@preile.lt http://www.preile.lt	NOVA LUX Aukštos kvalifikacijos specialistų paieška, atranka, vertinimas ir personalo mokymai Birželio 23-iosios g. 5, 03206 Vilnius Tel. 8-5-2138394; 8-652-77181 El. paštas: vilnius@novalux.lt Laisvės al. 84-1, 44250 Kaunas Tel. 8-37-337043, 33 70 42; 8-685-58043 El. paštas: kaunas@novalux.lt http://www.novalux.lt/
UAB NORIU DARBO Personalo paieška ir atranka, mokymai, konsultacijos K.Donelaičio g. 62-203 (BLC), 44248 Kaunas Tel. 8-37-323714; 8-37-320501 El. paštas: kaunas@noriudarbo.lt Vilkpėdės g. 22, 03151 Vilnius Tel. 8-5-2691076 El. paštas: Vilnius@noriudarbo.lt http://www.noriudarbo.lt	UAB FONTES VILNIUS Personalo paieška ir atranka, kompetencijų vertinimas M.Valančiaus 1A/ V.Mykolaičio-Putino 10A, 03105 Vilnius Tel. 8-5-2624425 El. paštas: info@fontes.lt http://www.fontes.lt
DARBAS UŽSIENYJE Lietuviškų įdarbinimo užsienyje agentūrų sąrašas http://darbas-uzsienyje.blogspot.com/2011/01/lietuviskos-idarbinimo-agenturos.html	

FORUMAI

- ✓ <http://www.cvmarket.lt/darbo-forumas> - Forumas darbo santykių, CV, motyvacinio laiško, praktikos, profesijų klausimais
- ✓ <http://www.cvonline.lt/forum/forum.php> - Patarimų ir reitingų forumas
- ✓ <http://forumas.uzsienos.lt> - Forumas apie darbą užsienyje
- ✓ http://www.fura.lt/forum/forum_16 - Svetainė vairuotojams. Pokalbiai apie darbą
- ✓ <http://www.supermama.lt/forumas/index.php?showforum=121> - Forumas darbo klausimais
- ✓ <http://www.teisescentras.lt/forumas/darbo-teise/> - Forumas darbo teisės klausimais
- ✓ <http://www.klase.lt/forumas/getForums/10/mokslai-ir-darbas> - Forumas apie mokslus ir darbą